

Försvar och samhällets krisberedskap – budgetåret 2009

Sammanfattning

Budget för utgiftsområdet

Utskottet föreslår att riksdagen bifaller regeringens förslag i budgetpropositionen om beredskapskredit, anslag, bemyndiganden, investeringsplaner och avgiftsuttag.

Sammanlagt föreslås anslag inom utgiftsområdet på 44,7 miljarder kronor varav för Försvar 40,4 miljarder kronor, Samhällets krisberedskap 4,0 miljarder kronor, Strålsäkerhet 0,3 miljarder kronor och Elsäkerhet 0,04 miljarder kronor.

Insatsorganisationen

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner regeringens förslag till inriktning för insatsorganisationens utformning för 2009.

Materielprojekt

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om anskaffning av materielprojekt under 2009.

Lagförslagen

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner regeringens lagförslag.

Motioner, reservationer och särskilda yttranden

Utskottet föreslår att samtliga motioner avslås. Det finns 4 reservationer från Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet de gröna och 1 särskilt yttrande från Socialdemokraterna i betänkandet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Utskottets överväganden	7
Utgiftsområde 6	7
Propositionen	7
Utskottets ställningstagande	10
Försvar	11
Propositionen	11
Motionerna	14
Utskottets ställningstagande	15
Samhällets krisberedskap	15
Propositionen	15
Utskottets ställningstagande	16
Budget	16
Propositionen	16
Motionerna	20
Utskottets ställningstagande	27
Reservationer	29
1. Budget för utgiftsområde 6, punkt 2 (v)	29
2. Budget för utgiftsområde 6, punkt 2 (mp)	32
3. Insatsorganisationen m.m., punkt 3 (s)	33
4. Försvarsmusik, punkt 5 (s, v, mp)	34
Särskilt yttrande	35
Budget för utgiftsområde 6, punkt 2 (s)	35
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	39
Propositionen	39
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2008	41
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens och oppositionens anslagsförslag	46
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens lagförslag	48
<i>Tabell</i>	
Insatsorganisationens utveckling	12

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Lagförslagen

Riksdagen antar regeringens förslag till

- a) lag om ändring i lagen (1988:868) om brandfarliga och explosiva varor,
- b) lag om ändring i miljöbalken (1998:808),
- c) lag om ändring i lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor,
- d) lag om ändring i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor. Därmed bifaller riksdagen proposition 2008/09:1 utgiftsområde 6 punkterna 1–4.

2. Budget för utgiftsområde 6

Riksdagen

- a) anvisar för 2009 anslagen under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt vad utskottet föreslår i bilaga 2 kolumnen Regeringens förslag,
- b) bemyndigar regeringen att för 2009 utnyttja en kredit på högst 40 000 000 000 kr i Riksgäldskontoret om krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden föreligger,
- c) bemyndigar regeringen att besluta om en anslagskredit på högst 300 000 000 kr för anslaget 1:2 Fredsfrämjande förbandsinsatser,
- d) godkänner förslaget till investeringsplan för Försvarsmakten för 2009–2011,
- e) bemyndigar regeringen att under 2009 för ramanslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar besluta om beställningar av materiel och anläggningar som inklusive tidigare gjorda beställningar medför behov av framtida anslag på högst 35 000 000 000 kr efter 2009,
- f) bemyndigar regeringen att under 2009 för ramanslaget 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar besluta om beställningar för vidmakthållande och avveckling av materiel och anläggningar som inklusive tidigare gjorda beställningar medför behov av framtida anslag på högst 7 250 000 000 kr efter 2009,
- g) bemyndigar regeringen att för 2009 låta Försvarets materielverk disponera en kredit i Riksgäldskontoret på högst 20 000 000 000 kr för att tillgodose behovet av rörelsekapital,
- h) godkänner förslaget till investeringsplan för Kustbevakningen för 2009–2011,
- i) bemyndigar regeringen att under 2009 för ramanslaget 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 25 000 000 kr efter 2009,

- j) godkänner förslaget till investeringsplan för Krisberedskapen för 2009–2011,
- k) bemyndigar regeringen att under 2009 för ramanslaget 2:4 Krisberedskap besluta om avtal och beställningar av tjänster, utrustning och anläggningar för beredskapsåtgärder samt åtgärder för att hantera svåra påfrestningar på samhället i fred som inklusive tidigare gjorda beställningar medför behov av framtida anslag på högst 850 000 000 kr efter 2009,
- l) bemyndigar regeringen att för 2009 låta Myndigheten för samhällsskydd och beredskap disponera en låneram i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar på högst 500 000 000 kr,
- m) bemyndigar regeringen att för 2009 låta Socialstyrelsen disponera en låneram i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar på högst 500 000 000 kr,
- n) fastställer avgiftsuttaget för finansiering av åtgärder mot allvarliga hot och påfrestningar som gäller elektronisk kommunikation till högst 100 000 000 kr under 2009,
- o) fastställer avgiftsuttaget för elberedskapsavgiften till högst 250 000 000 kr under 2009,
- p) bemyndigar regeringen att under 2009 för ramanslaget 2:5 Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet ingå avtal om ekonomiska åtaganden för att anskaffa infrastrukturen för det gemensamma radiokommunikationssystemet som inklusive tidigare gjorda beställningar medför behov av framtida anslag på högst 110 000 000 kr efter 2009,
- q) godkänner förslaget till investeringsplan för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap för 2009–2011,
- r) bemyndigar regeringen att under 2009 för anslag 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden medför framtida behov av anslag på högst 59 000 000 kr under 2010–2012. Därmed bifaller riksdagen proposition 2008/09:1 utgiftsområde 6 punkterna 5, 7–9 och 11–24 samt avslår motionerna
- 2008/09:Fi270 av Mona Sahlin m.fl. (s) yrkande 33,
2008/09:Fö270 av Peter Rådberg m.fl. (mp) yrkandena 1–4,
2008/09:Fö278 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkandena 1 och 2,
2008/09:Fö293 av Anders Karlsson m.fl. (s) yrkande 27,
2008/09:Fö294 av Anders Karlsson m.fl. (s) yrkandena 1–8 och
2008/09:Fö295 av Peter Rådberg m.fl. (mp) yrkandena 8, 9, 12 och 13.

Reservation 1 (v)
Reservation 2 (mp)

3. **Insatsorganisationen m.m.**

Riksdagen godkänner inriktningen för insatsorganisationens utformning för 2009.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2008/09:1 utgiftsområde 6 punkt 6 och avslår motion

2008/09:Fö293 av Anders Karlsson m.fl. (s) yrkandena 3 och 6.

Reservation 3 (s)

4. **Materielprojekt**

Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om anskaffning av materielprojekt under 2009.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2008/09:1 utgiftsområde 6 punkt 10.

5. **Försvarsmusik**

Riksdagen avslår motionerna

2008/09:Fö217 av Jeppe Johnsson (m),

2008/09:Fö231 av Karin Nilsson (c),

2008/09:Fö252 av Kerstin Haglö och Jan Björkman (båda s),

2008/09:Fö285 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (s),

2008/09:Fö286 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (s),

2008/09:Fö287 av Annelie Enochson m.fl. (kd, fp, m, c) och

2008/09:Fö288 av Siv Holma och Gunilla Wahlén (båda v) yrkandena 1 och 2.

Reservation 4 (s, v, mp)

Stockholm den 2 december 2008

På försvarsutskottets vägnar

Anders Karlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anders Karlsson (s)¹, Rolf Gunnarsson (m), Karin Enström (m), Nils Oskar Nilsson (m), Staffan Danielsson (c), Michael Hagberg (s)², Allan Widman (fp), Mats Berglind (s)³, Isabella Jernbeck (m), Åsa Lindestam (s)⁴, Else-Marie Lindgren (kd), Rolf K Nilsson (m), Gunilla Wahlén (v), Inger Jarl Beck (s)⁵, Rosita Runegrund (kd), Peter Rådberg (mp) och Peter Jeppsson (s)⁶.

¹⁻⁶ Avstår från ställningstagande under punkt 2.

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlas proposition 2008/09:1 Budgetpropositionen för 2009 utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap samt motioner som väckts under den allmänna motionstiden vid 2008/09 års riksmöte.

Utskottets överväganden

Utgiftsområde 6

Utskottets bedömning

Utskottet konstaterar att regeringen har gjort en uppdelning av tidigare mycket stora anslag inom Försvarsmakten. Uppdelningen av anslagen tydliggör på ett bättre sätt hur försvaret använder de medel som anvisas av riksdagen. Utskottet välkomnar regeringens förslag och konstaterar att regeringen för andra året i rad nu utvecklar anslagsstrukturen för försvaret. Det kan finnas ytterligare förbättringar att göra, vilket regeringen i vanlig ordning får överväga inför kommande budgetar.

Propositionen

Omfattning

I enlighet med vad riksdagen beslutade i samband med 2008 års ekonomiska vårproposition (prop. 2007/08:100) byter utgiftsområde 6 namn till Försvar och samhällets krisberedskap. I vårpropositionen aviserade också regeringen att den enhetliga verksamhetsstrukturen med indelning i politikområden, verksamhetsområden och verksamhetsgrenar ska avskaffas fr.o.m. 2009. För utgiftsområde 6 underindelas verksamheten i fyra undergrupper; *Försvar* (anslag 1:1 till 1:12), *Samhällets krisberedskap* (anslag 2:1 till 2:8), *Strålsäkerhet* (anslag 3:1 och 3:2) samt *Elsäkerhet* (anslag 4:1).

Från och med 2009 finns åtta nya anslag uppförda på statsbudgeten under utgiftsområdet.

I syfte att förbättra styrningen och spårbarheten av Försvarsmaktens utgifter, har fyra nya anslag skapats: 1:1 *Förbandsverksamhet och beredskap*, 1:2 *Fredsfrämjande förbandsinsatser*, 1:3 *Anskaffning av materiel och anläggningar* samt 1:4 *Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar*.

Anslaget 2:7 *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap* och anslaget 2:8 *Avvecklingsmyndigheten för SRV, KBM och SPF* ersätter de anslag som tidigare finansierade förvaltningskostnader vid myndigheterna Statens räddningsverk, Krisberedskapsmyndigheten och Styrelsen för psykologiskt försvar.

Anslaget 3:1 *Strålsäkerhetsmyndigheten* och anslaget 3:2 *Avvecklingsmyndigheten för SSI och SKI* har tillkommit som en följd av bildandet av den nya Strålsäkerhetsmyndigheten och avvecklingen av Statens strålskydds-institut samt Statens kärnkraftinspektion.

Ekonomisk styrning

I det försvarspolitiska inriktningsbeslutet 2004 beslutades att utgiftsområdets ram skulle minska med 3 miljarder kronor fr.o.m. 2007. I budgetpropositionen för 2007 ökade, i förhållande till 2006, utgiftsområdets ram med 400 miljoner kronor för 2007, 500 miljoner kronor för 2008 och 1 150 miljoner kronor fr.o.m. 2009 för att finansiera internationella insatser. Beslutet om statsbudget för 2008 innebar att utgiftsområdets ram och anslaget för materiel och anläggningar minskades med 350 miljoner kronor 2008, 620 miljoner kronor 2009 och 980 miljoner kronor 2010.

Sedan 2007 har försvarsmyndigheterna samtidigt genomfört kostnadsreduktioner i enlighet med Försvarförvaltningsutredningens förslag. De förslag Försvarförvaltningsutredningen (SOU 2005:96) lämnade, skulle innebära rationaliseringar om ca 2 miljarder kronor, vilka skulle omfördelas från stöd och administration till förbandsproduktion och insatser.

Inriktningsproposition

Regeringen avser att i en proposition till riksdagen föreslå en långsiktig försvarspolitisk inriktning för försvaret och dess utnyttjande.

Inriktningspropositionen kommer bl.a. att behandla den fortsatta omställningen till ett tillgängligt insatsförsvaret med ökad användbarhet och mångsidighet och som produceras med hög resurseffektivitet.

Med anledning av denna proposition begränsas budgetpropositionen för 2009 till att framför allt inrikta verksamheten för 2009.

Försvarsmaktens ekonomi

Att Försvarsmaktens ekonomi är i balans 2010 är en god planeringsförutsättning för att statsmakterna ska kunna besluta om en långsiktigt hållbar inriktning av försvaret.

Regeringen har konstaterat att Försvarsmaktens ekonomi nu är i obalans.

Materieförsörjning m.m.

En arbetsgrupp i Regeringskansliet, kallad Genomförandegruppen, har haft i uppdrag att reducera materielanslaget. Baserat på Genomförandegruppens underlag föreslår regeringen att materielanslagen reduceras under 2009–2011.

Gruppen har identifierat ett antal materielobjekt som bedöms som möjliga att avbryta eller reducera. Förslagen innebär en förskjutning inom materieförsörjningsprocessen från egenutveckling av materiel till direktanskaffning. De identifierade materielobjekten berör samtliga stridskrafter.

Den andra delen av arbetet innehåller förslag som varaktigt ska medföra effektiviseringar inom stödverksamheterna i försvaret. Det gäller Totalförsvarets forskningsinstitutets respektive Försvarets materielverks roller, finan-

siering och samverkansansvar. Det gäller också Försvarsmaktens logistik liksom internationellt materielsamarbete och den fortsatta inriktningen av ledningssystemområdet.

Regeringen har, den 29 augusti 2008, med anledning av detta tillsatt en särskild utredare inom Regeringskansliet med uppdrag att ta fram beslutsunderlag avseende hur stödet till Försvarsmaktens kärnverksamhet bör organiseras. Arbetet ska redovisas senast den 1 maj 2009.

Materielredovisning

Försvarsutskottet har framfört att det förutsätter att regeringen återkommer senast i budgetpropositionen för 2009 med en ytterligare utvecklad materielredovisning (bet. 2007/08:F6U1). I samma betänkande framfördes att utskottet förutsätter att regeringen lämnar förslag till en tydligare anslagsstruktur där Försvarsmaktens utgifter delas upp på fler anslag än i dag. Riksdagen tillkännagav för regeringen som sin mening vad utskottet anförde om Försvarsmaktens anslagsstruktur.

Regeringen överväger bl.a. att ge investeringsplanen en mer central roll och att utveckla en metod för uppföljning av större projekt. Arbetet måste bedrivas i samklang med övriga förändringar inom materielområdet, och regeringen avser därför att återkomma till riksdagen med sina förslag i denna fråga.

Regeringen föreslår att det nuvarande anslaget 6:2 Materiel och anläggningar beräknas under två anslag, 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar och 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar.

Genom uppdelningen tydliggörs hur stora satsningar som görs på anskaffning av materiel inklusive större vidareutvecklingar i syfte att skapa modifierade system med högre prestanda eller livslängd än tidigare. Den del av materielanslaget som inte används för ren materielanskaffning beräknas fr.o.m. 2009 under det nya anslaget 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar.

Redovisning av fredsfrämjande förbandsinsatser

Regeringen beslutade inför 2008 om en redovisningsteknisk förändring som innebar att enbart s.k. särutgifter belastar anslagsposten 6:1.2 Fredsfrämjande truppinsatser. En särutgift påverkas av beslut om genomförande av en särskild insats och är därmed en utgift som Försvarsmakten annars inte skulle ha haft. Genom förändringen har den finansiella styrningen och beslutsunderlaget för nya insatser blivit tydligare. Efter förändringen sker en redovisning på likartat sätt som i många andra länder inom EU och Nato. Beslut om insats underställs riksdagen som därmed har ett intresse av kontroll och uppföljning av pågående och planerade insatser, inklusive

ekonomi. För att ytterligare tydliggöra detta föreslår regeringen att ett särskilt anslag skapas för att finansiera särutgifterna för fredsfrämjande insatser, med benämningen 1:2. Fredsfrämjande förbandsinsatser.

Regeringen gör bedömningen att det till anslaget även fortsättningsvis bör finnas en anslagskredit om 300 miljoner kronor för de fredsfrämjande förbandsinsatserna.

En ny myndighet för samhällsskydd och beredskap

Regeringen bedömde i budgetpropositionen för 2008 att en ny samlad myndighet mot olyckor och kriser bör inrättas den 1 januari 2009. Som en konsekvens av detta har riksdagen beslutat att Krisberedskapsmyndigheten, Statens räddningsverk och Styrelsen för psykologiskt försvar ska läggas ned den 31 december 2008 (prop. 2007/08:92, bet. 2007/08:FöU12, rskr. 2007/08:193). En sammanhållande myndighet i stället för tre skapar möjligheter för en effektivare styrning och beräknas medföra besparingar inom förvaltningen om 150 miljoner kronor. Det kommer att uppstå vissa avvecklingskostnader främst kopplade till personell övertalighet, omlokalisering och sanering av övningsfält, bl.a. med tanke på verksamhet inom de två räddningsskolor som antingen ska drivas vidare i annan huvudmans regi eller avvecklas. Regeringen avser att återkomma om hur avvecklingen fortskrider.

Utskottets ställningstagande

I försvarsutskottets betänkande 2007/08:FöU1 Försvar samt beredskap mot sårbarhet – budgetåret 2008 framhöll utskottet följande om anslagsstrukturen inom utgiftsområdet:

Riksdagens finansmakt regleras i regeringsformen. Riksdagen bestämmer hur statens medel ska användas (RF 1 kap. 4 §). Statens medel får inte användas på annat sätt än riksdagen bestämt (RF 9 kap. 4 §). Riksdagen anvisar anslag till angivna ändamål (RF 9 kap. 3 §). Försvars- och finansutskotten har vid en lång rad tillfällen uttalat sig om hur riksdagens möjligheter att utöva sin finansmakt ska kunna förbättras.

— — —

Utskottet förutsätter att regeringen senast i budgetpropositionen för 2009 lämnar förslag till en förbättrad anslagsstruktur som utskottet vid flera tillfällen begärt. Utgångspunkt för en tydligare anslagsstruktur ska vara att Försvarsmaktens utgifter delas upp på fler anslag än i den nuvarande budgetpropositionen. Under anslagen ska tydligare än för närvarande framgå för vilka ändamål utgifterna avses, t.ex. förbandsverksamhet, materielunderhåll, materielanskaffning och forskning. Det bör finnas ett särskilt anslag för Försvarsmaktens internationella truppinsatser. Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad utskottet anför om Försvarsmaktens anslagsstruktur.

Utskottet konstaterar att regeringen i budgetpropositionen för 2009 har delat upp det tidigare anslaget Förbandsverksamhet, beredskap och fredsfrämjande truppinsatser på två nya anslag, Förbandsverksamhet och beredskap samt Fredsfrämjande förbandsinsatser. Regeringen har vidare delat upp det tidigare anslaget Materiel och anläggningar på två nya anslag, Anskaffning av materiel och anläggningar samt Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar. De anslag som delats upp är några av de största inom statsförvaltningen, och möjligheten för utskottet att kunna ta ställning till hur medlen används har behövt förbättras. Uppdelningen av anslagen tydliggör nu på ett bättre sätt hur försvaret använder de medel som anvisas av riksdagen. Utskottet välkomnar regeringens förslag och konstaterar att regeringen för andra året i rad nu utvecklar anslagsstrukturen för försvaret. Det kan finnas ytterligare förbättringar att göra, vilket regeringen i vanlig ordning får överväga inför kommande budgetar.

Försvar

Utskottet

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner regeringens förslag till inriktning för insatsorganisationens utformning för 2009.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionerna.
Jämför reservationerna 3 (s) och 4 (s, v, mp).

Propositionen

Mål

Målen för försvaret är att

- bidra till att hantera och förebygga kriser i vår omvärld,
- hävda vår territoriella integritet,
- försvara Sverige mot väpnat angrepp och
- värna civilbefolkningen och säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna vid ett väpnat angrepp eller krig i vår omvärld.

Politisk inriktning

De verksamheter inom materielförsörjningen som avbryts, reduceras eller inte påbörjas skapar utrymme för överföringar till förbandsverksamheten och för att stärka Försvarsmaktens möjligheter att delta i internationella insatser.

För 2009 innebär regeringens förslag att förbandsanslaget tillförs närmare 1 miljard kronor. Regeringen fullföljer därutöver den ökning av anslaget för fredsfrämjande insatser som påbörjades 2007 genom att ytterligare 650 miljoner kronor tillförs utgiftsområdet för detta ändamål fr.o.m. 2009. Inför det svenska ordförandeskapet i EU står Sverige därmed väl rustat att kunna delta i insatser inom ramen för såväl EU:s militära krishanteringsförmåga som FN och Nato.

I propositionen avser förslaget om insatsorganisationen endast 2009. Detta har sin grund i att regeringen avser att återkomma till riksdagen med förslag till långsiktig inriktning för försvaret och vilka förmågor som bör prioriteras.

Försvarsmaktens förmåga till internationella insatser ska fördubblas. Det nordiska samarbetet ska stärkas och utgöra ett komplement till andra bi- och multilaterala samarbeten, inte minst inom EU och Nato/PFF. Civilmilitär samverkan ska främjas och utvecklas.

Den av regeringen tillsatta Kommittén om en förändrad totalförsvarspflicht kommer att överlämna sitt slutbetänkande under våren 2009. Utredningen ska föreslå åtgärder som är nödvändiga för att möjliggöra militär grundutbildning på frivillig basis.

Inriktning av Försvarsmakten

Insatsorganisationen

Regeringen föreslår att *Insatsorganisationen* i huvudsak ska bestå av följande förband 2009.

Insatsorganisationens utveckling

Förbandstyp	2009	Registeranmälningar 2009 (beredskap)
Högkvarter med stabsförband	1	
(F)HQ med stabsförband	1	R ₃₆₀
Stridsgruppsstaber med stabsförband	3	
Taktisk sambandsbataljon	1	
Specialförband	2	1 förband (R ₃₀)
Telekrigsbataljon	1	
Operativ ledningsteknisk bataljon	1	
Informationsbataljon	1	
Underrättelsebataljon	1	
Sjöinformationsbataljon	1	
Teknisk bataljon	1	
Jägarbataljon	1	1 pluton (R ₉₀)
Säkerhetsbataljon	2	
Mekaniserad bataljon	8	2 bataljoner + 1 kompani (R ₃₀ /R ₉₀)
Luftburen bataljon	1	
Artilleribataljon 77 B	1	

Förbandstyp	2009	Registeranmälningar 2009 (beredskap)
Artilleribataljon 2011	1	
Luftvärnsbataljon	3	1 pluton (R ₉₀)
Ingenjörbataljon	2	1 kompani (R ₉₀)
Förbindelsebataljon	1	
Underhållsbataljon	2	
CBRN-kompani	1	1 insatsstyrka (R ₉₀)
Hemvärnsbataljon	60	
Ubåt	4	1 ubåt + stödenhet (R ₉₀)
Ytstridsfartyg	6	2 ytstridsfartyg + stödfartyg (R ₉₀)
Minröjnings-/röjdykarfartyg	9	2 minröjningsfartyg + stödfartyg (R ₉₀)
Amfibiebataljon	1	1 förstärkt kompani (R ₉₀)
Marin basbataljon	1	
Stridsflygdivision	4	1 stridsflygdivision (R ₉₀)
Stridsledningsbataljon	1	
Helikopterbataljon	1	
Signalspaningsflygdivision S102B	1	1 flygplan (R ₉₀)
Transportflygdivision TP 84	1	1 förband (R ₉₀)
Flygbasbataljon	2	1 flygbasförband (R ₉₀)

Förklaring till tabellen: Tabellen visar för varje förbandstyp hur många som ska ingå i insatsorganisationen. Vidare framgår anmälningar till internationella styrkeregister, där R står för "readiness", dvs. beredskapstiden för respektive förband.

Med anledning av den kommande försvarspolitiska inriktningspropositionen begränsas regeringens förslag avseende insatsorganisationens utformning till att enbart gälla för 2009. De krav på operativ förmåga som fastställdes i 2004 års försvarspolitiska inriktningsbeslut 2005–2007 är fortfarande giltiga. Med anledning av detta motsvarar regeringens förslag om insatsorganisationens utformning det i budgetpropositionen för 2008.

Internationella insatser

Regeringen bedömer att ambitionerna för vår beredskap att genomföra *internationella insatser* bör vara fortsatt höga. Sammansättningen av Sveriges anmälda förband till internationella styrkeregister bör vara sådan att den medger det mest effektiva sättet att bidra i internationella insatser på kort och medellång sikt. Anmälda bidrag och dessas beredskapstider bör kontinuerligt omprövas.

Befälsordningen

Regeringen bedömer att verksamhetsintresset bör sättas i centrum för befälsordningsreformen. Internationellt vedertagna principer bör tillämpas. Det bör vara Försvarsmakten som beslutar om detaljutformningen av befälsordningen.

I december 2007 biföll riksdagen försvarsutskottets förslag om aspirantskolor i Försvarsmakten och ändrade krav för antagning till viss officersutbildning (prop. 2007/08:1 utg.omr. 6, bet. 2007/08:FöU1, rskr. 2007/08:47). Utskottet ansåg att det därmed fanns en god grund för regeringen att fullfölja reformeringen av befälsordningen.

Motionerna

Insatsorganisationen

Anders Karlsson m.fl. (s) pekar i *kommittémotion 2008/09:Fö293* på att regeringen lämnar insatsorganisationens utformning orörd för 2009 i budgetpropositionen och menar att de krav på operativ förmåga som fastställdes i 2004 års försvarspolitiska inriktningsbeslut fortfarande är giltiga. Regeringen avser att återkomma med 2010–2011 års utformning i den kommande försvarspropositionen. Socialdemokraterna ställer sig bakom regeringens bedömning (*yrkande 3*).

Internationella insatser

Anders Karlsson m.fl. (s) framhåller i *kommittémotion 2008/09:Fö293* att Socialdemokraterna ifrågasätter det hållbara i regeringens ambitionsökning på det fredsfrämjande området. Det ställer orimliga krav på Försvarsmakten som i dag ska spara kraftfullt på materiel. För att skapa utrymme för den viktiga omställningsprocessen och komma till rätta med det ekonomiska underskottet menar Socialdemokraterna att det är motiverat att tillfälligt minska den internationella närvaron (*yrkande 6*).

Försvarsmusik

I ett antal motioner från den allmänna motionstiden 2008/09 tas frågor upp om *försvarsmusikens ställning och finansiering*. Det sker i *motionerna 2008/09:Fö217* Marinens musikkår av Jeppe Jonsson (m), *2008/09:Fö231* Försvarsmaktens musikkårers framtid av Karin Nilsson (c), *2008/09:Fö252* Marinens musikkår av Kerstin Haglö och Jan Björkman (s), *2008/09:Fö285* Göteborg Wind Orchestra och Marinens musikkår av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (s), *2008/09:Fö286* Göteborg Wind Orchestra av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (s), *2008/09:Fö287* Flygvapnets musikkår av Annelie Enochson m.fl. (kd, fp, m, c) och *2008/09:Fö288* Musikkåren inom Försvarsmakten *yrkandena 1 och 2* av Siv Holma och Gunilla Wahlén (v).

Utskottets ställningstagande

Riksdagen tog i det försvarspolitiska beslutet 2004 ställning till insatsorganisationens utformning. Riksdagen har därefter årligen på nytt prövat utformningen av denna. Det har skett små förändringar av organisationen under dessa år. Regeringen lämnar nu ett nytt förslag om insatsorganisation och begränsar förslaget till att gälla för 2009 i avvaktan på den inriktningsproposition som man avser att lämna nästa år. Utskottet har i sina överväganden fäst särskild vikt vid den stora betydelse som Hemvärnet har. Utskottet förutsätter att detta återspeglas i inriktningspropositionens förslag till ny insatsorganisation.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till insatsorganisation för 2009.

Utskottet har heller ingen erinran mot vad regeringen anför om omfattningen av de internationella insatserna.

Utskottet anser när det gäller förslag om försvarsmusiken att detta inte är frågor som bör avgöras av riksdagen utan av Försvarsmakten på regeringens uppdrag. Utskottet ser kulturvärden i försvarsmusiken.

Utskottet avstyrker därmed motionerna om insatsorganisationen, ambitionerna för de internationella insatserna och försvarsmusiken.

Samhällets krisberedskap

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens lagförslag.

Propositionen

Regeringen föreslår att myndighetsnamnen Statens räddningsverk och Krisberedskapsmyndigheten byts ut mot Myndigheten för samhällsskydd och beredskap där namnen förekommer i lagen (1988:868) om brandfarliga och explosiva varor, miljöbalken (1998:808), lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor och lagen (2003:778) om skydd mot olyckor.

Riksdagen har, på förslag av regeringen i propositionen Stärkt krisberedskap – för säkerhets skull (prop. 2007/08:92), beslutat att Krisberedskapsmyndigheten, Statens räddningsverk och Styrelsen för psykologiskt försvar ska läggas ned den 31 december 2008 (bet. 2007/08:FöU12, rskr. 2007/08:193).

Stora delar av de verksamheter som Krisberedskapsmyndigheten, Statens räddningsverk och Styrelsen för psykologiskt försvar i dag bedriver ska därför överföras till en enda myndighet, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. De uppgifter som regleras i ovan nämnda lagar bör därför fr.o.m. årsskiftet 2008/09, som en följd av att Statens räddningsverk

och Krisberedskapsmyndigheten läggs ned, skötas av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. I samband med namnändringarna har vissa redaktionella och språkliga ändringar gjorts.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen har bifallit regeringens förslag om att lägga ned Krisberedskapsmyndigheten, Statens räddningsverk och Styrelsen för psykologiskt försvar den 31 december 2008 (prop. 2007/08:92, bet. 2007/08:FöU12, rskr. 2007/08:193). De uppgifter som dessa myndigheter haft enligt lagen (1988:868) om brandfarliga och explosiva varor, miljöbalken (1998:808), lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor och lagen (2003:778) om skydd mot olyckor bör i stället överföras till den nya myndigheten Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Utskottet tillstyrker således regeringens förslag till lagändringar om detta.

Budget

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att riksdagen bifaller regeringens förslag till beredskapskredit, anslag, bemyndiganden, investeringsplaner och avgiftsuttag.

Utskottet föreslår att riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om anskaffning av materielprojekt.

Utskottet föreslår att riksdagen avslår motionerna.

Jämför reservation 1 (v) och 2 (mp) samt särskilt yttrande (s).

Propositionen

Beredskapskredit

Regeringen föreslår att regeringen bemyndigas att för 2009 utnyttja en kredit på högst 40 000 000 000 kr i Riksgäldskontoret om krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden föreligger.

Anslag 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap

Regeringen föreslår ett anslag på 19 866 051 000 kr.

Anslag 1:2 Fredsfrämjande förbandsinsatser

Regeringen föreslår ett anslag på 2 480 000 000 kr.

Regeringen föreslår vidare att regeringen bemyndigas att besluta om en anslagskredit på högst 300 000 000 kr för anslaget 1:2 Fredsfrämjande förbandsinsatser.

Anslag 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar

Regeringen föreslår ett anslag på 8 802 340 000 kr.

Regeringen föreslår vidare att förslaget till investeringsplan för Försvarsmakten 2009–2011 godkänns.

Regeringen föreslår också att regeringen bemyndigas att under 2009 för ramanslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar besluta om beställningar av materiel och anläggningar som inklusive tidigare gjorda beställningar medför behov av framtida anslag på högst 35 000 000 000 kr efter 2009.

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner att regeringen under 2009 får besluta om anskaffning av vapenstationen Protector och utveckling och uppgradering av JAS 39 Gripen, samt i övrigt får fatta nödvändiga beslut beroende på oförutsedda förändrade förutsättningar.

Anslag 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar

Regeringen föreslår ett anslag på 6 969 637 000 kr.

Regeringen föreslår också att regeringen bemyndigas att under 2009 för ramanslaget 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar besluta om beställningar av materiel och anläggningar som inklusive tidigare gjorda beställningar medför behov av framtida anslag på högst 7 250 000 000 kr efter 2009.

Anslag 1:5 Forskning och teknikutveckling

Regeringen föreslår ett anslag på 979 271 000 kr.

Anslag 1:6 Totalförsvarets pliktverk

Regeringen föreslår ett anslag på 171 235 000 kr.

Anslag 1:7 Officersutbildning m.m.

Regeringen föreslår ett anslag på 239 329 000 kr.

Anslag 1:8 Försvarets radioanstalt

Regeringen föreslår ett anslag på 644 522 000 kr.

Anslag 1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut

Regeringen föreslår ett anslag på 60 361 000 kr.

Anslag 1:10 Stöd till frivilliga försvarsorganisationer

Regeringen föreslår ett anslag på 68 211 000 kr.

Anslag 1:11 Nämnder m.m.

Regeringen föreslår ett anslag på 12 301 000 kr.

Försvarets materielverk

Regeringen föreslår att regeringen bemyndigas att för 2009 låta Försvarets materielverk disponera en kredit i Riksgäldskontoret på högst 20 000 000 000 kr för att tillgodose behovet av rörelsekapital.

Anslag 1:2 Internationella materielsamarbeten, industrifrågor och exportstöd m.m.

Regeringen föreslår ett anslag på 105 438 000 kr.

Anslag 2:1 Kustbevakningen

Regeringen föreslår ett anslag på 922 708 000 kr.

Regeringen föreslår vidare att förslaget till investeringsplan för Kustbevakningen 2009–2011 godkänns.

Anslag 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor

Regeringen föreslår ett anslag på 39 850 000 kr.

Regeringen föreslår att regeringen bemyndigas att under 2009 för ramanslaget 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 25 000 000 kr efter 2009.

Anslag 2:3 Ersättning för räddningstjänst

Regeringen föreslår ett anslag på 21 080 000 kr.

Anslag 2:4 Krisberedskap

Regeringen föreslår ett anslag på 1 530 540 000 kr.

Regeringen föreslår att förslaget till investeringsplan för Krisberedskapen för 2009–2011 godkänns.

Regeringen föreslår att regeringen bemyndigas att under 2009 för ramanslaget 2:4 Krisberedskap besluta om avtal och beställningar av tjänster, utrustning och anläggningar för beredskapsåtgärder samt åtgärder för att hantera svåra påfrestningar på samhället i fred som, inklusive tidigare gjorda beställningar, medför utgifter på högst 850 000 000 kr efter 2009.

Regeringen föreslår att regeringen bemyndigas att för 2009 låta Myndigheten för samhällsskydd och beredskap disponera en låneram i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar på högst 500 000 000 kr.

Regeringen föreslår att regeringen bemyndigas att för 2009 låta Socialstyrelsen disponera en låneram i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar på högst 500 000 000 kr.

Regeringen föreslår att avgiftsuttaget för att finansiera åtgärder för att skydda elektroniska kommunikationer mot allvarliga hot och påfrestningar i fredstid, som tas ut i enlighet med lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, fastställs till högst 100 000 000 kr under 2009.

Regeringen föreslår att avgiftsuttaget för elberedskapsavgiften, som tas ut i enlighet med elberedskapslagen (1997:288) för att finansiera beredskapsåtgärder som beslutas med stöd av nämnda lag, fastställs till högst 250 000 000 kr under 2009.

Anslag 2:5 Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet

Regeringen föreslår ett anslag på 206 000 000 kr.

Regeringen föreslår att regeringen bemyndigas att under 2009 för ramanslaget 2:5 Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet ingå avtal om ekonomiska åtaganden för att anskaffa infrastrukturen för det gemensamma radiokommunikationssystemet Rakel som, inklusive tidigare gjorda beställningar, medför utgifter på högst 110 000 000 kr efter 2009.

Anslag 2:6 Ersättning till SOS Alarm AB för alarmeringstjänst enligt avtal

Regeringen föreslår ett anslag på 174 000 000 kr.

Anslag 2:7 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap

Regeringen föreslår ett anslag på 907 490 000 kr.

Regeringen föreslår att förslaget till investeringsplan för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap för 2009–2011 godkänns.

Anslag 2:8 Avvecklingsmyndigheten för SRV, KBM och SPF

Regeringen föreslår ett anslag på 150 000 000 kr.

Anslag 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten

Regeringen föreslår ett anslag på 302 873 000 kr.

Regeringen föreslår att regeringen bemyndigas att under 2009 för anslaget 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare åtaganden medför framtida behov av anslag på högst 59 000 000 kr under 2010–2012.

Anslag 3:2 Avvecklingsmyndigheten för SSI och SKI

Regeringen föreslår ett anslag på 10 000 000 kr.

Anslag 4:1 Elsäkerhetsverket

Regeringen föreslår ett anslag på 44 147 000 kr.

Motionerna

Anslag m.m.

Anders Karlsson m.fl. (s) föreslår i *kommittémotion 2008/09:Fö294 yrkande 1* att riksdagen anvisar anslag med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag.

Anslag	Regeringens förslag	Anslagsförändring
1:1 Förbandsverksamhet och beredskap	19 866 051	-100 000
1:2 Fredsfrämjande förbandsinsatser	2 480 000	-950 000
1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	8 802 340	200 000
2:7 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	907 490	-115 000
Summa	44 707 384	-965 000

Socialdemokraterna menar att det finns ett antal rationaliseringar som kan göras inom Försvarmaktens stödverksamheter och som inte påverkar försvarets förmåga (*yrkande 6*). Det handlar om en sammanhållen logistikprocess som grundar sig på en helhetssyn där bl.a. försvarsindustrin får axla ett större ansvar för materielsystemens tillgänglighet. Det handlar även om en effektivare statlig fastighetsförvaltning, en mer rationell planeringsprocess i enlighet med ESV:s rapport samt en överflyttning av civila uppgifter från Försvarmakten till civila myndigheter. Dessa åtgärder ger besparingar på 400 miljoner kronor 2010 och 800 miljoner kronor 2011.

I ljuset av den militära alliansfriheten är det viktigt att värna en inhemsk, svensk försvarsindustri med hög teknologisk standard. Försvarsindustrin bidrar till Sveriges oberoende. Samtidigt gagnas Sverige som industrialisation av en stark försvarsindustri, som dessutom bidrar med positiva spin-off-effekter.

I förra höstens budgetproposition föreslog Socialdemokraterna en större neddragning på materielanslaget. Detta gjorde man mot bakgrund av att de stora kostnaderna för inköp av JAS 39 Gripen skulle falla kraftigt under de närmaste åren när de sista JAS-flygplanen levererats. Nu har dock regeringen under det år som gått sedan Socialdemokraterna presenterade sin förra budgetmotion föreslagit ytterligare neddragningar på försvarsmateriel – först i tilläggsbudgetpropositionen i april och nu i budgetpropositionen i september. Med dessa förslag ser Socialdemokraterna inga ytterligare möjligheter till besparingar på försvarsmaterielområdet under den kommande budgetperioden.

När det gäller regeringens förslag i höstens budgetproposition har stora delar av dessa förslag förberetts i den s.k. genomförandegruppen i Regeringskansliet. Gruppens arbete har dock inte väglatts av den försvarsindust-

ristrategi som regeringen hade utlovat. Vad som har legat till grund för prioriteringarna är därför högst oklart, och Socialdemokraterna har svårt att få insyn i vad de tillfälliga besparingarna på försvarsmateriel innebär. Därför föreslår Socialdemokraterna något mer resurser till försvarsmateriel 2009 (300 miljoner kronor) och 2010 (100 miljoner kronor) (*yrkande 7*). Riksdagen bör också godkänna investeringsplanen för Försvarsmakten för 2009–2011 i enlighet med vad som anförs i motionen (*yrkande 3*).

Socialdemokraterna vill att Sverige ska bidra till fred och säkerhet globalt genom att delta i internationella fredsfrämjande insatser. När det gäller det svenska engagemanget i Kosovo vill Socialdemokraterna avsluta den militära insatsen Kfor men fortsätta det civila engagemanget. Sveriges första bataljon kom till Kosovo redan i oktober 1999, och dagens insats utgörs av den sjuttonde rotationen. Sverige har under 2008 godkänt Kosovo som stat, och det är nu hög tid att gå vidare. Därför minskar Socialdemokraterna tillfälligt anslaget för de fredsfrämjande insatserna med 500 miljoner kronor 2009 och 250 miljoner kronor 2010 (*yrkande 5*). Socialdemokraterna är öppna för att omfördela resurser och förstärka insatsen i Afghanistan om säkerhetsläget skulle försämrats.

Regeringen går i budgetpropositionen vidare och höjer ambitionsnivån ytterligare för de internationella insatserna med 650 miljoner kronor för 2009 och framåt. Socialdemokraterna menar att det nu behövs ett nytt inriktningsbeslut för hela försvarspolitikerna – och vill därför inte göra några större justeringar av ambitionsnivån för de fredsfrämjande insatserna innan dess. Därför nöjer sig Socialdemokraterna med att höja ambitionerna med 200 miljoner kronor per år från 2009 och framåt.

Den svenska regeringen har, tillsammans med Estland, Finland, Irland och Norge, anmält sin avsikt till EU att ställa den nordiska stridsgruppen (NBG) till EU:s förfogande för en ny beredskapsperiod under det första halvåret 2011, med Sverige som s.k. ramnation. Socialdemokraterna är positiva till att Sverige deltar i NBG 2011. Socialdemokraterna menar samtidigt att Sverige, som nyligen tog ett betydande ansvar för den nordiska stridsgruppen när den stod till EU:s förfogande under första halvåret 2008 – av snabbinsatsstyrkans soldater kom 2 300 av 2 800 från Sverige – denna gång inte ska vara ramnation och ta det största ansvaret. Därför minskar Socialdemokraterna försvarsramen med 300 miljoner kronor 2009, 700 miljoner kronor 2010 och 1 miljard kronor 2011 (*yrkande 4*). Som Socialdemokraterna tidigare aviserat säger de nej till att delta i Natos snabbinsatsstyrka (NRF).

Socialdemokraterna föreslår att besparingen på NBG för 2009 fördelas med 100 miljoner på anslag 1:1 och 100 miljoner på anslag 1:3. Eftersom det är oklart exakt hur kostnaderna för NBG fördelas föreslår Socialdemokraterna emellertid att regeringen bemyndigas att vid behov omfördela besparingen mellan anslagen (*yrkande 8*).

Socialdemokraterna avvisar regeringens förslag om att föra över resurser från biståndsbudgeten till anslaget för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (*yrkande 2*). Dessa resurser bör även fortsättningsvis hanteras över biståndsbudgeten.

Lars Ohly m.fl. (v) föreslår i *kommittémotion 2008/09:Fö278 yrkande 1* att riksdagen anvisar anslag med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag.

Anslag		Regeringens förslag (tkr)	Förändring (tkr)
1:1	Förbandsverksamhet och beredskap	19 866 051	130
1:2	Fredsfrämjande förbandsinsatser	2 480 000	-641
1:3	Anskaffning av materiel och anläggningar	8 802 340	-200
1:5	Forskning och teknikutveckling	979 271	-500
1:8	Försvarets radioanstalt	644 522	-20
1:9	Totalförsvarets forskningsinstitut	60 361	-60
1:10	Stöd till frivilliga organisationer inom totalförsvaret	68 211	20
1:12	Internationella materielsamarbeten, industrifrågor och exportstöd m.m.	105 438	-30
Summa:			-1 301

Underrepresentationen av kvinnor i Försvarmakten är ett problem. Vänsterpartiet anser att målet bör vara minst 40 % kvinnor bland de anställda. Även de trakasserier och den diskriminering som HBT-personer och personer med annan etnisk bakgrund än svensk utsätts för är ett stort problem. Därför föreslår Vänsterpartiet en satsning på 50 miljoner kronor 2009 till det pågående arbetet för ökad jämställdhet och mot diskriminering inom Försvarmakten.

De utökade internationella insatserna kräver även ökad kunskap på alla nivåer om genderfrågor och FN:s resolution 1325 om kvinnors säkerhet. Satsningen på 50 miljoner kronor bör även täcka en utökad utbildning i ämnet för soldater som tränas för internationell tjänst.

Vänsterpartiet vill säkra och förstärka det nationella försvaret och föreslår därför ett ökat anslag på 80 miljoner kronor till Hemvärnet, den nationella skyddsstyrkan.

Vidare står Vänsterpartiet fast vid sitt beslut att Sverige inte bör delta i Strategic Airlift Interim Solution (Salis) och Strategic Airlift Capability (SAC).

Regeringen föreslår att resurserna till internationella insatser ska öka med 130 miljoner kronor 2009. Detta förslag avvisar Vänsterpartiet. I stället för att utöka våra internationella insatser bör vi avveckla exempelvis vårt EU-styrda samarbete, säga nej till en ny beredskapsperiod för NBG 2011 samt dra tillbaka våra trupper från Afghanistan. Vänsterpartiet föreslår en nedskärning på 641 miljoner kronor 2009 under anslag 1:2.

Eftersom majoriteten av kostnaderna under utgiftsområde 6 inte är specificerade är det omöjligt att komma med exakta siffror i motionen. Vänsterpartiet anser att det ska vara möjligt att härleda utgiftsposterna. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna (*yrkande 2*).

Vänsterpartiet ställer sig bakom regeringens neddragningar på 266,3 miljoner kronor 2009 och 603,6 miljoner kronor fr.o.m. 2010 inom Försvarsmaktens materielbudget. Vänsterpartiet anser dock att större neddragningar kan göras. Vänsterpartiet förordar Försvarsberedningens förslag på en kraftig reducering inom JAS Gripen-programmet. De anser att 200 miljoner kan sparas under anslag 1:3 inom projekten JAS 39 Gripen, SAC-samarbetet och taktisk obemannad flygfarkost (TUAV).

Anslaget används bl.a. för kostnader för den europeiska försvarsbyrån (EDA) och för det säkerhetsfrämjande samarbetet med andra länder samt till åtgärder för att främja den i Sverige verksamma försvarsindustrins exportverksamhet. Vänsterpartiet anser att Sverige bör lämna EDA-samarbetet och att staten inte bör stödja försvarsmaterielexport.

Inom detta anslag finansieras bl.a. Sveriges kostnader för det nationella flygtekniska forskningsprogrammet (NFFP) och forsknings- och utvecklingsverksamhet som genomförs inom ramen för EDA. Vänsterpartiet föreslår en neddragning med 500 miljoner kronor under anslag 1:5.

Eftersom en parlamentariskt tillsatt utredning pågår om totalförsvarsplikten, hur den ska organiseras, hur personalförsörjningen ska säkras, utbildningslängd m.m. så avstår Vänsterpartiet att i dagsläget ta ställning till den föreslagna budgeten för Pliktverket.

Under anslaget till officersutbildning finansieras även kurser inom ramen för Partnerskap för fred (PFF). Vänsterpartiet motsätter sig detta samarbete. Eftersom Vänsterpartiet ser den framtida personalförsörjningen inom Försvarsmakten som viktig vill det i stället se en satsning på jämställdhetsarbetet samt en utökad genusutbildning och utbildning i FN:s resolution 1325 i officersutbildningen.

Regeringen föreslår en ökad budget för Försvarets radioanstalt med anledning av lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet. Förslaget innebär en ökning med 20 miljoner kronor 2009, 44 miljoner kronor 2010 och 66 miljoner kronor fr.o.m. 2011. Vänsterpartiet föreslår i motion 2008/09:Fö257 Signalspaning att en parlamentarisk utredning tillsätts. I avvaktan på ett nytt beslut angående signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet avslår Vänsterpartiet regeringens förslag om utökade resurser till Försvarets radioanstalt.

Vänsterpartiet är för en mycket restriktiv vapenexport och menar att den inte ska skattesubventioneras. Anslag 1:9 innefattar bl.a. finansiering av åtgärder för att främja den svenska försvarsindustrins exportverksamhet. Vänsterpartiet föreslår därför en besparing på området med 61 miljoner kronor 2009.

Vänsterpartiet föreslår ett ökat stöd till frivilliga försvarsorganisationer inom totalförsvaret med 20 miljoner kronor.

Även inom anslag 1:12 finns ekonomiska stöd till vapenexport. Vänsterpartiet föreslår därför en nedskärning med 30 miljoner kronor 2009.

Vänsterpartiet anser att Kustbevakningen och krisberedskapen fyller en viktig funktion i samhället. Deras verksamhetsansvar kommer att utökas i framtiden. Vänsterpartiet avser att återkomma med förslag inom dessa områden i samband med försvarspropositionen.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap är en ny myndighet efter sammanslagningar. Det kan vara nödvändigt med en förstärkning till myndigheten eftersom det nya uppdraget att minska risken för och konsekvenserna av allvarliga skador, kriser och olyckor i dagsläget är ett mycket brett uppdrag. Till detta kommer även att medverka till att minska lidande vid allvarliga olyckor och katastrofer i andra länder. Vänsterpartiet avser att återkomma i frågan i samband med den kommande försvarspropositionen.

Peter Rådberg m.fl. (mp) framhåller i *kommittémotion 2008/09:Fö270* att Miljöpartiet anser att utgifterna för materielförsörjningen kan reduceras mer än vad regeringen aviserat. Detta kan åstadkommas bl.a. genom att även stoppa beslutet om utveckling och köp av nästa generations JAS 39 Gripen. Vidare föreslår Miljöpartiet ett stopp för utvecklingen av en ny ubåt.

Miljöpartiet föreslår att investeringsplanen för Försvarsmakten 2009–2011 sänks med 200 miljoner kronor 2009, 1 800 miljoner kronor för 2010 och 1 800 miljoner kronor för 2011, i förhållande till regeringens förslag (*yrkande 1*).

Miljöpartiet avslår också regeringens förslag till bemyndigande på ramanslaget *1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar* (*yrkande 2*) och föreslår i stället ett lägre bemyndigande på totalt 28 miljarder kronor (*yrkande 3*). Detta sker för att regeringen vill ta kostnaden för utveckling och uppgradering av JAS 39 Gripen från denna post.

Regeringen har nu gjort halt i stället för att gå vidare med omvandlingen av försvaret. Miljöpartiet anser i stället att processen måste fortlöpa. Riksdagen bör anvisa anslag med följande förändringar i förhållande till regeringens förslag (*yrkande 4*).

Utgiftsområde: 6

		Anslagsförändring (miljoner kronor)		
		2009	2010	2011
Summa utgiftsområde:		-840	-2 860	-3 900
Anslag				
1:1	Förbandsverksamhet	-600	-1 100	-2 120
1:2	Fredsfrämjande förbandsinsatser	70	100	120
1:3	Anskaffning av materiel och anläggningar	-200	-1 800	-1 800
1:5	Forskning och teknikutveckling	-50	-80	-120
1:8	Försvarets radioanstalt	-120	-120	-120
1:9	Totalförsvarets forskningsinstitut	-60	-60	-60
2:7	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	120	200	200

Enligt Miljöpartiets bedömning ska anslaget 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap minskas med 600 miljoner kronor 2009, vilket motsvarar regeringens ökning av samma anslag, samt med 1 100 miljoner kronor 2010 och 2 120 miljoner kronor 2011. Däremot tillför Miljöpartiet ytterligare 70 miljoner kronor 2009, 100 miljoner kronor 2010 och 120 miljoner kronor 2011 till anslaget 1:2 Fredsfrämjande förbandsinsatser, detta för att de internationella insatserna är en prioriterad uppgift. Utöver regeringens besparingar på anslag 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar vill Miljöpartiet spara ytterligare 200 miljoner kronor 2009 och 1 800 miljoner kronor 2010 och 2011. Miljöpartiet minskar på anslag 1:5 Forskning och teknikutveckling med 50 miljoner kronor för år 2009, 80 miljoner kronor för 2010 och 120 miljoner kronor för 2011. På anslag 1:8 Försvarets radioanstalt sparar Miljöpartiet in regeringens ökning på 20 miljoner kronor och drar in ytterligare 100 miljoner kronor från verksamheten. Miljöpartiet föreslår vidare att anslag 1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut inte får några pengar utöver avgiftsintäkter. Anslaget minskas med motsvarande belopp, 60 miljoner kronor. Miljöpartiet satsar på klimatfrämjande åtgärder genom att överföra ett större anslag på Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, 2:7. Totalt föreslår Miljöpartiet ett anslag på 520 miljoner kronor för 2009–2011 till investeringar för skydd mot naturolyckor med syfte att minska sårbarheten för extrema väderhändelser och långsiktiga klimatförändringar. Anslaget är fördelat med 120 miljoner kronor under 2009 och 200 miljoner kronor under 2010 respektive 2011.

Materieförsörjning

Mona Sahlin m.fl. (s) framhåller i *partimotion 2008/09:Fi 270 om materieförsörjningen* att det i ljuset av den militära alliansfriheten är viktigt att värna en inhemsk, svensk försvarsindustri med hög teknologisk standard. Försvarsindustrin bidrar till Sveriges oberoende. Samtidigt gagnas Sverige som industrination av en stark försvarsindustri, som dessutom bidrar med positiva spinoffeffekter. Socialdemokraternas principiella utgångspunkt är att Sverige, både ur ett långsiktigt strategiskt säkerhetspolitiskt perspektiv och ur ett industripolitiskt perspektiv, tjänar på att ha en internationellt konkurrenskraftig försvarsindustri.

I förra höstens budgetproposition föreslog Socialdemokraterna en större neddragning av materielanslaget. Detta skedde mot bakgrund av att de stora kostnaderna för inköp av JAS 39 Gripen skulle falla kraftigt under de närmaste åren när de sista JAS-flygplanen hade levererats. Nu har dock regeringen under det år som har gått sedan Socialdemokraterna presenterade sin förra budgetmotion föreslagit ytterligare neddragningar av försvarsmateriel – först i tilläggsbudgetpropositionen i april och nu i budgetpropositionen i september. Med dessa förslag finns inga ytterligare möjligheter till besparingar på försvarsmaterielområdet under den kommande budgetperioden.

När det gäller regeringens förslag i höstens budgetproposition har stora delar av dessa förslag förberetts i den s.k. genomförandegruppen i Regeringskansliet. Gruppens arbete har dock inte vägletts av den försvarsindustristrategi som regeringen hade utlovat. Vad som har legat till grund för prioriteringarna är därför oklart, och det är svårt att få insyn i vad de tillfälliga besparingarna på försvarsmateriel innebär. Därför föreslås något mer resurser till försvarsmateriel 2009 och 2010 (*yrkande 33*).

Anders Karlsson m.fl. (s) framhåller i *kommittémotion 2008/09:Fö293* att riksdagen måste kunna utöva finansmakten inom materielområdet.

Försvarsutskottet har vid upprepade tillfällen (bl.a. Försvarsutskottets yttrande 2007/08:Fö1) påtalat riksdagens behov av en transparent materielplanering och redovisning, dvs. ett tydligare beslutsunderlag för att kunna ta ställning till förslagen till beställningsbemyndiganden. Det är en förutsättning för att riksdagen ska kunna utöva finansmakten. Bristande underlag utesluter en självständig och korrekt bedömning av riksdagen. Socialdemokraterna önskar således att regeringen gör ytterligare förbättringar vad avser kostnaderna för stora materielprojekt.

Utskottet ansåg t.ex. i betänkande 2004/05:FöU4 Sveriges försvarspolitik 2005–2007 (s. 199) att det inte kan vara oöverstigitligt från sekretessynpunkt att redovisa ekonomiska ramar för de viktigaste materielsystemen och objekten. Utskottet pekade på att internationella jämförelser visade att detta är fullt möjligt. Riksdagen tillkännagav för regeringen som sin mening vad utskottet anfört.

I förra årets budgetbetänkande pekade utskottet vidare på att regeringen tidigare öppet redovisat för riksdagen kostnaderna i budgetpropositionen för större materielprojekt i s.k. objektsramar. Någon redovisning av kostnader i form av objektsramar har inte skett i budgetpropositionen. Inte heller har regeringen på något annat sätt redovisat kostnaderna för större materielprojekt.

Det är orimligt att riksdagen när den ska ta ställning till materielbudgeten inte vet vad kostnaderna är för vitala delar av den. För att riksdagen ska kunna utöva sin finansmakt måste detta naturligtvis ske (*yrkande 27*).

Peter Rådberg m.fl. (mp) framhåller i *kommittémotion 2008/09:Fö295* att försvaret givetvis ska ha tillgång till modern försvarsmateriel för att fullgöra sina uppgifter på ett professionellt sätt. Materielen måste också successivt förnyas för att kunna följa med i den tekniska utvecklingen. Detta betyder dock inte att försvaret behöver ett så omfattande materielprogram som ligger till grund för dimensioneringen av dagens materielanslag och -beställningar. Det är inte rimligt att upprätthålla dyra försvarsbeställningar bara för att hålla i gång en överdimensionerad svensk försvarsindustri. Inför fortsatta övervägningar om materieförsörjningen bör den ”danska modellen” studeras, vilken innebär att man köper modern materiel när den behövs, men kanske inte alltid den absolut mest avancerade, på den europeiska marknaden. Riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad som anförs om anskaffning av materielprojekt (*yrkande 8*).

Riksdagen har under en lång följd av år och många gånger slagit fast behovet av bättre redovisning, större transparens och en reell möjlighet för riksdagen att fatta formella beslut om större materielprojekt. När nu regeringen t.ex. skriver i budgetpropositionen på följande sätt: ”I de fall sådana förändringar måste hanteras avser regeringen särskilt återrapportera sina ställningstaganden till riksdagen. Hanteringen av denna typ av beslut kommer att ske inom ramen för beslutade ekonomiska villkor för anslaget måste riksdagen kraftfullt markera mot försök till sådana ”gummiparagrafer”. Det kan inte bli fråga om att regeringen kan fatta nödvändiga beslut om materielprojekt beroende på oförutsedda förutsättningar. Regeringen måste återkomma till riksdagen med sådana förändringar i förhållande till redan redovisade projekt och fattade beslut. Vidare måste regeringen återkomma till riksdagen med en beskrivning av pågående och genomfört arbete när det gäller en bättre redovisning av materieförsörjningsprocessen, i enlighet med riksdagens återkommande beslut under flera års tid (*yrkande 12*). Regeringen ska för riksdagen redovisa hur man avser att förbättra redovisningen till budgetpropositionen för 2009 (*yrkande 13*).

Miljöpartiet drar en konsekvens av det säkerhetspolitiska läget och föreslår att ubåtsvapnet avvecklas. Ubåtsförsvaret kan inte motiveras med att man ska kunna vara övningsobjekt för den amerikanska marinen. Under alla förhållanden finns det inte några skäl till att fortsätta utvecklingen och sedermera beställa nya ubåtar, något som inom mandatperioden beräknas bli aktuellt då marinen planerar att beställa fyra nya ubåtar, av typ A 26, till en uppskattad kostnad av 1,5 miljarder kronor styck. De befintliga ubåtarna borde kunna hållas moderna under lång tid framöver om de uppgraderades efter hand. Ubåtarna har en beräknad livstid på ytterligare 15–20 år. Då det operativa behovet av ubåtsvapnet inte längre finns är Miljöpartiet berett att, som ett första delmål för 2009, reducera antalet ubåtar i aktiv tjänst från fyra till tre (*yrkande 9*).

Utskottets ställningstagande

I försvarsutskottets betänkande 2007/08:FöU1 Försvar samt beredskap mot sårbarhet – budgetåret 2008 framhöll utskottet följande om materielanskaffning.

Försvarsutskottet har vid olika tillfällen framhållit att riksdagens inflytande över materielanskaffningen måste öka.

— — —

Utskottet erinrar om att regeringen tidigare redovisade för riksdagen öppet i budgetpropositionen kostnaderna för större materielprojekt i s.k. objektsramar. Syftet med objektsramarna var att förbättra styrning och uppföljning av materieförsörjningen för större materielinvesteringar.

I försvarsutskottets betänkande 2004/05:FöU4 Sveriges försvarspolitik 2005–2007 ansåg utskottet att det inte kan vara oöverstigligt att från sekretessynpunkt redovisa ekonomiska ramar för de viktigaste systemen och

objekten. Utskottet pekade på att internationella jämförelser visar att detta är fullt möjligt. Riksdagen gav regeringen till känna vad som anförts om inflytandet på materieförsörjningen.

Utskottet förutsätter att regeringen fortsätter arbetet med att utveckla redovisningen för riksdagen när det gäller materielanskaffningen och att regeringen återkommer senast i nästa års budgetproposition om detta.

Regeringen föreslår att man under 2009 får besluta om två större materielprojekt, nämligen anskaffning av vapenstationen Protector och utveckling och uppgradering av 8–10 JAS 39 Gripen till E/F-version under förutsättning att Norge anskaffar samma vapensystem. Utskottet tillstyrker detta förslag. Utskottet förutsätter att regeringen återkommer med förslag om anskaffning av JAS 39 Gripen till E/F-version, om det skulle bli aktuellt i andra fall än vad regeringen nu föreslagit.

Riksdagen har beslutat om utgiftsram för utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap (bet. 2008/09:FiU1, rskr. 2008/09:46).

Utskottet har ingen invändning mot vad regeringen föreslår om beredskapskredit, anslag, bemyndiganden, investeringsplaner och avgiftsuttag. Utskottet föreslår att riksdagen anvisar anslag inom utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap i enlighet med regeringens förslag i bilaga 2 i detta betänkande.

Därmed avstyrker också utskottet samtliga motionsförslag.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Budget för utgiftsområde 6, punkt 2 (v)

av Gunilla Wahlén (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen för 2009 anvisar anslagen under utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet enligt bilaga 2 kolumnen (v) och tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2008/09:1 utgiftsområde 6 punkterna 5, 7 och 11–23 samt motion

2008/09:Fö278 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkandena 1 och 2 samt avslår proposition 2008/09:1 utgiftsområde 6 punkterna 8, 9 och 24 samt motionerna

2008/09:Fi270 av Mona Sahlin m.fl. (s) yrkande 33,

2008/09:Fö270 av Peter Rådberg m.fl. (mp) yrkandena 1–4,

2008/09:Fö293 av Anders Karlsson m.fl. (s) yrkande 27,

2008/09:Fö294 av Anders Karlsson m.fl. (s) yrkandena 1–8 och

2008/09:Fö295 av Peter Rådberg m.fl. (mp) yrkandena 8, 9, 12 och 13.

Ställningstagande

Vänsterpartiet menar att Sverige behöver en rejäl förändring av politiken för fler jobb, ökad rättvisa, förstärkt välfärd och kloka investeringar för framtiden. Vi presenterar i vår budgetmotion (2008/09:Fi271) en helt annan inriktning för den ekonomiska politiken än vad riksdagsmajoriteten fattat beslut om. Vårt budgetalternativ avvisar regeringens politik, som är närsynt och oansvarig, som systematiskt ger mer till dem som har mest och som i grunden angriper och urholkar den svenska välfärdsmodellen. Vi avvisar regeringens kraftiga skattesänkningar, attackerna på de gemensamma trygghetssystemen och urgröpningen av det gemensamma ägandet. Vänsterpartiet gör en radikalt annorlunda bedömning än regeringen och riksdagsmajoriteten av svensk ekonomisk långsiktiga behov. Vi ifrågasätter de penning- och finanspolitiska ramverken som vi menar försvårar en politik för full sysselsättning.

Underrepresentationen av kvinnor i Försvarsmakten är ett problem. Vänsterpartiet anser att målet bör vara minst 40 % kvinnor bland de anställda. Även de trakasserier och den diskriminering som HBT-personer och personer med annan etnisk bakgrund än svensk utsätts för är ett stort problem. Därför föreslår Vänsterpartiet en satsning på 50 miljoner kronor 2009 till det pågående arbetet för ökad jämställdhet och mot diskriminering inom Försvarsmakten.

De utökade internationella insatserna kräver även ökad kunskap på alla nivåer om genusfrågor och FN:s resolution 1325 om kvinnors säkerhet. Satsningen på 50 miljoner kronor bör även täcka en utökad utbildning i ämnet för soldater som tränas för internationell tjänst.

Vänsterpartiet vill säkra och förstärka det nationella försvaret och föreslår därför ett ökat anslag på 80 miljoner kronor till Hemvärnet, den nationella skyddsstyrkan.

Vidare står Vänsterpartiet fast vid sitt beslut att Sverige inte bör delta i Strategic Airlift Interim Solution (Salis) och Strategic Airlift Capability (SAC).

Regeringen föreslår att resurserna till internationella insatser ska öka med 130 miljoner kronor 2009. Detta förslag avvisar Vänsterpartiet. I stället för att utöka våra internationella insatser bör vi avveckla exempelvis vårt EU-styrda samarbete, säga nej till en ny beredskapsperiod för NBG 2011 samt dra tillbaka våra trupper från Afghanistan. Vänsterpartiet föreslår en nedskärning på 641 miljoner kronor 2009 under anslag 1:2.

Eftersom majoriteten av kostnaderna under utgiftsområde 6 inte är specificerade är det omöjligt att komma med exakta siffror i motionen. Vänsterpartiet anser att det ska vara möjligt att härleda utgiftsposterna. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Vänsterpartiet ställer sig bakom regeringens neddragningar på 266,3 miljoner kronor 2009 och 603,6 miljoner kronor fr.o.m. 2010 inom Försvarsmaktens materielbudget. Vi anser dock att större neddragningar kan göras. Vänsterpartiet förordar Försvarsberedningens förslag om en kraftig reducering inom JAS Gripen-programmet. Vi anser att 200 miljoner kronor kan minskas under anslag 1:3 inom projekten JAS 39 Gripen, SAC-samarbetet samt taktisk obemannad flygfarkost (TUAV).

Anslaget används bl.a. för kostnader för Europeiska försvarsbyrån (EDA) och för det säkerhetsfrämjande samarbetet med andra länder samt till åtgärder för att främja den i Sverige verksamma försvarsindustrins exportverksamhet. Vänsterpartiet anser att Sverige bör lämna EDA-samarbetet och att staten inte bör stödja försvarsmaterielexport.

Inom detta anslag finansieras bl.a. Sveriges kostnader för det nationella flygtekniska forskningsprogrammet (NFFP) och forsknings- och utvecklingsverksamhet som genomförs inom ramen för EDA. Vänsterpartiet föreslår en neddragning på 500 miljoner kronor under anslag 1:5.

Eftersom en parlamentariskt tillsatt utredning pågår om totalförsvarsplikten, hur den ska organiseras, hur personalförsörjningen ska säkras, utbildningslängd m.m. avstår vi från att i dagsläget ta ställning till den föreslagna budgeten för Pliktverket.

Under anslaget till officersutbildning finansieras även kurser inom ramen för Partnerskap för fred (PFF). Vänsterpartiet motsätter sig detta samarbete. Eftersom vi ser den framtida personalförsörjningen inom Försvarmakten som viktig vill vi i stället se en satsning på jämställdhetsarbetet samt en utökad genusutbildning och utbildning i FN:s resolution 1325 i officersutbildningen.

Regeringen föreslår en ökad budget för Försvarets radioanstalt med anledning av lagen (2008:717) om signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet. Förslaget innebär en ökning på 20 miljoner kronor 2009, 44 miljoner kronor 2010 och 66 miljoner kronor fr.o.m. 2011. Vänsterpartiet föreslår i motion 2008/09:Fö257 Signalspaning att en parlamentarisk utredning bör tillsättas. I avvaktan på ett nytt beslut angående signalspaning i försvarsunderrättelseverksamhet avslår Vänsterpartiet regeringens förslag om utökade resurser för Försvarets radioanstalt.

Vänsterpartiet är för en mycket restriktiv vapenexport och menar att den inte ska skattesubventioneras. Anslag 1:9 innefattar bl.a. finansiering av åtgärder för att främja den svenska försvarsindustrins exportverksamhet. Vänsterpartiet föreslår därför en besparing på området med 61 miljoner kronor 2009.

Vänsterpartiet föreslår ett ökat stöd till frivilliga försvarsorganisationer inom totalförsvaret med 20 miljoner kronor.

Även inom anslag 1:12 finns ekonomiska stöd till vapenexport. Vänsterpartiet föreslår därför en nedskärning på 30 miljoner kronor 2009.

Vänsterpartiet anser att Kustbevakningen och krisberedskapen fyller en viktig funktion i samhället. Deras verksamhetsansvar kommer att utökas i framtiden. Vänsterpartiet avser att återkomma med förslag inom dessa områden i samband med försvarspropositionen.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap är en ny myndighet skapad efter sammanslagningar. Det kan vara nödvändigt med en förstärkning till myndigheten eftersom det nya uppdraget att minska risken för och konsekvenserna av allvarliga skador, kriser och olyckor i dagsläget är ett mycket brett uppdrag. Till detta kommer även att medverka till att minska lidande vid allvarliga olyckor och katastrofer i andra länder. Vänsterpartiet avser att återkomma i samband med den kommande försvarspropositionen.

Vi har ingen invändning mot förslagspunkt 1 b, c och f-r.

Vi föreslår att riksdagen anvisar anslag i enlighet med bilaga 2 kolumnen (v).

Detta bör riksdagen tillkänna för regeringen som sin mening.

2. Budget för utgiftsområde 6, punkt 2 (mp)

av Peter Rådberg (mp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen för 2009 anvisar anslagen under utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet enligt bilaga 2 kolumnen (mp) och tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2008/09:1 utgiftsområde 6 punkterna 5, 7, 11–21 och 23 samt motionerna

2008/09:Fö270 av Peter Rådberg m.fl. (mp) yrkandena 1–4 och

2008/09:Fö295 av Peter Rådberg m.fl. (mp) yrkandena 8, 9, 12 och 13 samt avslår proposition 2008/09:1 utgiftsområde 6 punkterna 8, 9, 22 och 24 samt motionerna

2008/09:Fi270 av Mona Sahlin m.fl. (s) yrkande 33,

2008/09:Fö278 av Lars Ohly m.fl. (v) yrkandena 1 och 2,

2008/09:Fö293 av Anders Karlsson m.fl. (s) yrkande 27 och

2008/09:Fö294 av Anders Karlsson m.fl. (s) yrkandena 1–8.

Ställningstagande

Miljöpartiet anser att utgifterna för materielförsörjningen kan reduceras mer än vad regeringen aviserat. Detta kan åstadkommas bl.a. genom att även stoppa beslutet om utveckling och köp av nästa generation JAS 39 Gripen. Vidare föreslår Miljöpartiet ett stopp för utveckling av en ny ubåt.

Miljöpartiet föreslår att investeringsplanen för Försvarsmakten 2009–2011 sänks med 200 miljoner kronor 2009, 1 800 miljoner kronor för 2010 och 1 800 miljoner kronor för 2011 i förhållande till regeringens förslag.

Miljöpartiet avslår också regeringens förslag till bemyndigande för ramanslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar och föreslår i stället ett lägre bemyndigande på totalt 28 miljarder kronor. Detta sker för att regeringen vill ta kostnaden för utveckling och uppgradering av JAS 39 Gripen från denna post.

Enligt Miljöpartiets bedömning ska anslaget 1:1 Förbandsverksamhet och beredskap minskas med 600 miljoner kronor 2009, vilket motsvarar regeringens ökning av samma anslag, samt med 1 100 miljoner kronor 2010 och 2 120 miljoner kronor 2011. Däremot tillför Miljöpartiet ytterligare 70 miljoner kronor 2009, 100 miljoner kronor 2010 och 120 miljoner kronor 2011 till anslaget 1:2 Fredsfrämjande förbandsinsatser, detta för att de internationella insatserna är en prioriterad uppgift. Utöver regeringens besparingar under anslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar vill Miljöpartiet spara ytterligare 200 miljoner kronor 2009 och 1 800 miljoner kronor 2010 och 2011. Miljöpartiet minskar på anslag 1:5 Forskning

och teknikutveckling med 50 miljoner kronor 2009, 80 miljoner kronor för 2010 och 120 miljoner kronor för 2011. På anslag 1:8 Försvarets radioanstalt sparar Miljöpartiet in regeringens ökning på 20 miljoner kronor och drar in ytterligare 100 miljoner kronor från verksamheten. Miljöpartiet föreslår vidare att anslag 1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut inte får några pengar utöver avgiftsintäkter. Anslaget minskas med motsvarande belopp, 60 miljoner kronor. Miljöpartiet satsar på klimatfrämjande åtgärder genom att överföra ett större anslag på Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, 2:7. Totalt föreslår Miljöpartiet ett anslag på 520 miljoner kronor för 2009–2011 till investeringar för skydd mot naturolyckor med syfte att minska sårbarheten för extrema väderhändelser och långsiktiga klimatförändringar. Anslaget är fördelat med 120 miljoner kronor under 2009 och 200 miljoner kronor under 2010 respektive 2011.

Jag har ingen invändning mot förslagspunkt 1 b, c, f–p och r.

Jag föreslår att riksdagen anvisar anslag i enlighet med bilaga 2 kolumnen (mp).

Detta bör riksdagen tillkänna för regeringen som sin mening.

3. Insatsorganisationen m.m., punkt 3 (s)

av Anders Karlsson (s), Michael Hagberg (s), Mats Berglind (s), Åsa Lindestam (s), Inger Jarl Beck (s) och Peter Jeppsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2008/09:Fö293 av Anders Karlsson m.fl. (s) yrkandena 3 och 6 samt bifaller delvis proposition 2008/09:1 utgiftsområde 6 punkt 6.

Ställningstagande

Regeringen lämnar insatsorganisationens utformning orörd för 2009 i budgetpropositionen och menar att de krav på operativ förmåga som fastställdes i 2004 års försvarspolitiska inriktningsbeslut fortfarande är giltiga. Regeringen avser att återkomma med 2010–2011 års utformning i den kommande försvarspropositionen. Vi ställer oss bakom regeringens bedömning.

Vi ifrågasätter det hållbara i regeringens ambitionsökning på det fredsfrämjande området. Det ställer orimliga krav på Försvarmakten som i dag ska spara kraftfullt på materiel. För att skapa utrymme för den viktiga omställningsprocessen och komma till rätta med det ekonomiska underskottet menar Socialdemokraterna att det är motiverat att tillfälligt minska den internationella närvaron.

4. Försvarsmusik, punkt 5 (s, v, mp)

av Anders Karlsson (s), Michael Hagberg (s), Mats Berglind (s), Åsa Lindestam (s), Gunilla Wahlén (v), Inger Jarl Beck (s), Peter Rådberg (mp) och Peter Jeppsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen delvis motionerna 2008/09:Fö217 av Jeppe Johnsson (m), 2008/09:Fö231 av Karin Nilsson (c), 2008/09:Fö252 av Kerstin Haglö och Jan Björkman (båda s), 2008/09:Fö285 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (s), 2008/09:Fö286 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (s), 2008/09:Fö287 av Annelie Enochson m.fl. (kd, fp, m, c) och 2008/09:Fö288 av Siv Holma och Gunilla Wahlén (båda v) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Regeringens pågående omstrukturering av försvaret hotar de två sista blåsarsymfoniska orkestrarna i Sverige. Det gäller Flygvapnets Musikkår i Göteborg – mer känd som Göteborg Wind Orchestra – och Marinens Musikkår i Karlskrona. Det är bara dessa två professionella blåsarsymfoniska orkestrar med heltidsanställda musiker som har det antal musiker som krävs för repertoaren och som har orkesterprofilering fullt ut.

Framtiden för den militära blåsorkestermusiken är inte en intern angelägenhet för endast Försvarsmakten. Det är en fråga som ger stora verkningar för det svenska kulturarvet; därför måste det kulturpolitiska perspektivet nogsamt vägas in.

Omlokalisering av verksamhet påverkar såväl den anställda personalen som de orter som verksamheten är förlagd till. Detta kan också leda till avvecklingskostnader och nyinvesteringsbehov.

Militärmusikens roll och uppgift i svenskt kulturliv samt frågan om huvudmannaskap, lokalisering och ekonomiska konsekvenser måste utredas särskilt innan beslut fattas om organisatoriska förändringar.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Särskilt yttrande

Budget för utgiftsområde 6, punkt 2 (s)

Anders Karlsson (s), Michael Hagberg (s), Mats Berglind (s), Åsa Lindestam (s), Inger Jarl Beck (s) och Peter Jeppsson (s) anför:

I vår motion *En ansvarsfull ekonomisk politik för jobb och välfärd* beskriver vi socialdemokrater hur det går att bygga ett bättre Sverige utan att öka orättvisor och förstärka klyftorna i samhället. Vi har den senaste tiden sett hur finanskrisen slår hårt och djupt in i människors vardag. Varslen ökar för varje dag, och oron stiger inför vad framtiden har att bjuda. Då krävs en sammanhållen politik för en sammanhållen nation i stället för den politik regeringen nu bedriver. Ökade orättvisor har inte varit och är inte heller i framtiden svaret på människors problem.

Riksdagen har den 19 november 2008 i första steget av budgetprocessen ställt sig bakom regeringens budgetförslag för 2009 – trots att den ekonomiska utvecklingen kraftigt har försämrats sedan regeringen arbetade fram dessa förslag. Det innebär att riksdagen för detta år nu har fastställt såväl utgiftstak som ramar för de 27 utgiftsområdena samt fattat beslut om de skatte- och avgiftsförändringar som ska träda i kraft nästa år. För budgetåret 2009 gäller därmed att de samlade utgifterna för utgiftsområde 6 inte får överstiga 44 707 384 000 kr under riksdagens fortsatta behandling. Socialdemokraternas förslag i budgetmotionen på utgiftsområdet understiger denna nivå och kan således formellt tas upp till behandling.

Eftersom riksdagsmajoriteten i första steget av budgetprocessen gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den vi önskat avstår vi från att reservera oss. Vårt budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket där någon eller några delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat. Vi vidhåller vår uppfattning och anser att anslagen inom utgiftsområde 6 borde ha begränsats med 965 000 000 kr på det sätt som framgår av Socialdemokraternas motion 2008/09:Fi270.

Därutöver anser vi att regeringen borde ha återkommit till riksdagen med nya prognoser för den ekonomiska utvecklingen och en ny politik som baseras på den sämre konjunkturen. Dessvärre har regeringen inte gjort det. I stället har regeringen bara justerat sina bedömningar om den ekonomiska utvecklingen – men inte den ekonomiska politiken. Det betyder att den håller fast vid en ekonomisk politik som utformades innan jobbkrisen slog till med full kraft. Vi socialdemokrater har därför lämnat in en motion om ett stimulanspaket mot jobbkrisen (motion 2008/09:Fi7).

Vi menar att det finns ett antal rationaliseringar som kan göras inom Försvarmaktens stödverksamheter och som inte påverkar försvarets förmåga. Det handlar om en sammanhållen logistikprocess som grundar sig på en helhetssyn där bl.a. försvarsindustrin får axla ett större ansvar för materielsystemens tillgänglighet. Det handlar även om en effektivare stat-

lig fastighetsförvaltning, en mer rationell planeringsprocess i enlighet med ESV:s rapport samt en överflyttning av civila uppgifter från Försvarsmakten till civila myndigheter. Dessa åtgärder ger besparingar på 400 miljoner kronor 2010 och 800 miljoner kronor 2011.

I ljuset av den militära alliansfriheten är det viktigt att värna en inhemsk, svensk försvarsindustri med hög teknologisk standard. Försvarsindustrin bidrar till Sveriges oberoende. Samtidigt gagnas Sverige som industrialisation av en stark försvarsindustri, som dessutom bidrar med positiva spin-off-effekter. Vår principiella utgångspunkt är att Sverige, både ur ett långsiktigt strategiskt säkerhetspolitiskt perspektiv och ur ett industripolitiskt perspektiv tjänar på att ha en internationellt konkurrenskraftig försvarsindustri.

I förra höstens budgetproposition föreslog vi en större neddragning på materielanslaget. Detta mot bakgrund av att de stora kostnaderna för inköp av JAS 39 Gripen skulle falla kraftigt under de närmaste åren när de sista JAS-flygplanen levererats. Nu har dock regeringen under det år som gått sedan vi presenterade vår förra budgetmotion föreslagit ytterligare neddragningar på försvarsmateriel – först i tilläggsbudgetpropositionen i april och nu i budgetpropositionen i september. Med dessa förslag ser vi inga ytterligare möjligheter till besparingar på försvarsmaterielområdet under den kommande budgetperioden.

När det gäller regeringens förslag i höstens budgetproposition har stora delar av dessa förslag förberetts i den s.k. genomförandegruppen i Regeringskansliet. Gruppens arbete har dock inte väglets av den försvarsindustri strategi som regeringen hade utlovat. Vad som har legat till grund för prioriteringarna är därför högst oklart, och vi har svårt att få insyn i vad de tillfälliga besparingarna på försvarsmateriel innebär. Därför föreslår vi något mer resurser till försvarsmateriel 2009 (300 miljoner kronor) och 2010 (100 miljoner kronor). Detta påverkar också investeringsplanen för Försvarsmakten för 2009–2011.

Vi vill att Sverige ska bidra till fred och säkerhet globalt genom att delta vid internationella fredsfrämjande insatser. När det gäller det svenska engagemanget i Kosovo vill vi avsluta den militära insatsen Kfor, men fortsätta vårt civila engagemang. Sveriges första bataljon kom till Kosovo redan i oktober 1999, och dagens insats utgörs av den sjuttonde rotationen. Sverige har under 2008 godkänt Kosovo som stat, och det är nu hög tid att gå vidare. Därför minskar vi tillfälligt anslaget för de fredsfrämjande insatserna med 500 miljoner kronor 2009 och 250 miljoner kronor 2010. Vi är öppna för att omfördela resurser och förstärka insatsen i Afghanistan om säkerhetsläget skulle försämrats.

Regeringen går i budgetpropositionen vidare och höjer ambitionsnivån ytterligare för de internationella insatserna med 650 miljoner kronor för 2009 och framåt. Vi menar att det nu behövs ett nytt inriktningsbeslut för hela försvarspolitikerna – och vill därför inte göra några större justeringar av

ambitionsnivå för de fredsfrämjande insatserna innan dess. Därför nöjer vi oss med att höja ambitionerna med 200 miljoner kronor per år från 2009 och framåt.

Den svenska regeringen har, tillsammans med Estland, Finland, Irland och Norge, anmält sin avsikt till EU att ställa den nordiska stridsgruppen (NBG) till EU:s förfogande för en ny beredskapsperiod under det första halvåret 2011, med Sverige som s.k. ramnation. Vi är positiva till att Sverige deltar i NBG 2011. Vi menar samtidigt att Sverige, som nyligen tog ett betydande ansvar för den nordiska stridsgruppen när den stod till EU:s förfogande under första halvåret 2008 – av snabbinsatsstyrkans soldater kom 2 300 av 2 800 från Sverige – denna gång inte ska vara ramnation och ta det största ansvaret. Därför minskar vi försvarsramen med 300 miljoner kronor 2009, 700 miljoner kronor 2010 och 1 miljard kronor 2011. Som vi tidigare aviserat säger vi nej till att delta i Natos snabbinsatsstyrka (NRF).

Vi föreslår att besparingen på NBG för 2009 fördelas med 100 miljoner på anslag 1:1 och 100 miljoner på anslag 1:3. Eftersom det är oklart exakt hur kostnaderna för NBG fördelar sig föreslår vi emellertid att regeringen bemyndigas att vid behov omfördela besparingen mellan anslagen.

Vi avvisar regeringens förslag om att föra över resurser från biståndsbudgeten till anslaget för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap. Dessa resurser bör även fortsättningsvis hanteras över biståndsbudgeten.

Vi anser att riksdagen måste kunna utöva finansmakten inom materielområdet. Försvarsutskottet har vid upprepade tillfällen (bl.a. Försvarsutskottets yttrande 2007/08:FöU1y) påtalat riksdagens behov av en transparent materielplanering och redovisning, dvs. ett tydligare beslutsunderlag för att kunna ta ställning till förslagen till beställningsbemyndiganden. Det är en förutsättning för att riksdagen ska kunna utöva finansmakten. Bristande underlag utesluter en självständig och korrekt bedömning av riksdagen. Socialdemokraterna önskar således att regeringen tillser ytterligare förbättringar vad avser kostnaderna för stora materielprojekt.

Utskottet ansåg t.ex. i betänkande 2004/05:FöU4 Sveriges försvarspolitik 2005–2007 (s. 199) att det inte kan vara oöverstigligt från sekretesssynpunkt att redovisa ekonomiska ramar för de viktigaste materielsystemen och objekten. Utskottet pekade på att internationella jämförelser visade att detta är fullt möjligt. Riksdagen tillkännagav för regeringen som sin mening vad utskottet anfört.

I förra årets budgetbetänkande pekade utskottet vidare på att regeringen tidigare för riksdagen öppet redovisat i budgetpropositionen kostnaderna för större materielprojekt i s.k. objektsramar. Någon redovisning av kostnader i form av objektsramar har inte skett i budgetpropositionen. Inte heller har regeringen på något annat sätt redovisat kostnaderna för större materielprojekt.

Det är orimligt att riksdagen, när den ska ta ställning till materielbudgeten, inte vet vad kostnaderna är för vitala delar av den. För att riksdagen ska kunna utöva sin finansmakt måste detta naturligtvis redovisas.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2008/09:1 Budgetpropositionen för 2009 utgiftsområde 6:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1988:868) om brandfarliga och explosiva varor (avsnitt 2.1 och avsnitt 5.2).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i miljöbalken (1998:808) (avsnitt 2.2 och avsnitt 5.2).
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (avsnitt 2.3 och avsnitt 5.2).
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (avsnitt 2.4 och avsnitt 5.2).
5. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2009 utnyttja en kredit på högst 40 000 000 000 kronor i Riksgäldskontoret om krig, krigsfara eller andra utomordentliga förhållanden föreligger (avsnitt 4.3).
6. Riksdagen godkänner inriktningen för insatsorganisationens utformning för 2009 (avsnitt 4.4.3.2).
7. Riksdagen bemyndigar regeringen att besluta om en anslagskredit på högst 300 000 000 kronor för anslaget 1:2 Fredsfrämjande förbandsinsatser (avsnitt 4.6.2).
8. Riksdagen godkänner förslaget till investeringsplan för Försvarsmakten för 2009–2011 (avsnitt 4.6.3).
9. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för ramanslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar besluta om beställningar av materiel och anläggningar som inklusive tidigare gjorda beställningar medför behov av framtida anslag på högst 35 000 000 000 kronor efter 2009 (avsnitt 4.6.3).
10. Riksdagen godkänner vad regeringen föreslår om anskaffning av materielprojekt under 2009 (avsnitt 4.6.3).
11. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för ramanslaget 1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar besluta om beställningar för vidmakthållande av avveckling av materiel och anläggningar som inklusive tidigare gjorda beställningar medför behov av framtida anslag på högst 7 250 000 000 kronor efter 2009 (avsnitt 4.6.4).
12. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2009 låta Försvarets materielverk disponera en kredit i Riksgäldskontoret på högst 20 000 000 000 kronor för att tillgodose behovet av rörelsekapital (avsnitt 4.6.12).

13. Riksdagen godkänner förslaget till investeringsplan för Kustbevakningen för 2009–2011 (avsnitt 5.7.3).
14. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för ramanslaget 2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 25 000 000 kronor efter 2009 (avsnitt 5.7.2).
15. Riksdagen godkänner förslaget till investeringsplan för Krisberedskapen för 2009–2011 (avsnitt 5.7.4).
16. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för ramanslaget 2:4 Krisberedskap besluta om avtal och beställningar av tjänster, utrustning och anläggningar för beredskapsåtgärder samt åtgärder för att hantera svåra påfrestningar på samhället i fred som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 850 000 000 kronor efter 2009 (avsnitt 5.7.4).
17. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2009 låta Myndigheten för samhällsskydd och beredskap disponera en låneram i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar på högst 500 000 000 kronor (avsnitt 5.7.4).
18. Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2009 låta Socialstyrelsen disponera en låneram i Riksgäldskontoret för beredskapsinvesteringar på högst 500 000 000 kronor (avsnitt 5.7.4).
19. Riksdagen fastställer avgiftsuttaget för finansiering av åtgärder mot allvarliga hot och påfrestningar som gäller elektronisk kommunikation till högst 100 000 000 kronor under 2009 (avsnitt 5.7.4).
20. Riksdagen fastställer avgiftsuttaget för elberedskapsavgiften till högst 250 000 000 kronor under 2009 (avsnitt 5.7.4).
21. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för ramanslaget 2:5 Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet ingå avtal om ekonomiska åtaganden för att anskaffa infrastrukturen för det gemensamma radiokommunikationssystemet som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 110 000 000 kronor efter 2009 (avsnitt 5.7.5).
22. Riksdagen godkänner förslaget till investeringsplan för Myndigheten för samhällsskydd och beredskap för 2009–2011 (avsnitt 5.7.7).
23. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för ramanslaget 3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 59 000 000 kronor efter 2010–2012 (avsnitt 6.6.1).
24. Riksdagen anvisar för 2009 anslagen under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt följande uppställning:

Anslagsbelopp (tkr)

Anslag		Anslagstyp	Belopp
1:1	Förbandsverksamhet och beredskap	Ramanslag	19 866 051
1:2	Fredsfrämjande förbandsinsatser	Ramanslag	2 480 000

Anslagsbelopp (tkr)		
Anslag	Anslagstyp	Belopp
1:3	Anskaffning av materiel och anläggningar	Ramanslag 8 802 340
1:4	Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar	Ramanslag 6 969 637
1:5	Forskning och teknikutveckling	Ramanslag 979 271
1:6	Totalförsvarets pliktverk	Ramanslag 171 235
1:7	Officersutbildning m.m.	Ramanslag 239 329
1:8	Försvarets radioanstalt	Ramanslag 644 522
1:9	Totalförsvarets forskningsinstitut	Ramanslag 60 361
1:10	Stöd till frivilliga försvarsorganisationer inom totalförsvaret	Ramanslag 68 211
1:11	Nämnder m.m.	Ramanslag 12 301
1:12	Internationella materielsamarbeten, industrifrågor och exportstöd m.m.	Ramanslag 105 438
2:1	Kustbevakningen	Ramanslag 922 708
2:2	Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	Ramanslag 39 850
2:3	Ersättning för räddningstjänst m.m.	Ramanslag 21 080
2:4	Krisberedskap	Ramanslag 1 530 540
2:5	Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet	Ramanslag 206 000
2:6	Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal	Ramanslag 174 000
2:7	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	Ramanslag 907 490
2:8	Avvecklingsmyndigheten för SRV, KBM och SPF	Ramanslag 150 000
3:1	Strålsäkerhetsmyndigheten	Ramanslag 302 873
3:2	Avvecklingsmyndigheten för SSI och SKI	Ramanslag 10 000
4:1	Elsäkerhetsverket	Ramanslag 44 147
Summa		44 707 384

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2008

2008/09:Fi270 av *Mona Sahlin m.fl. (s)*:

33. Riksdagen godkänner anskaffningen av materiel under 2009 i enlighet med vad som anförs i motionen.

2008/09:Fö217 av *Jeppe Johnsson (m)*:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om huvudmannaskap och uppgifter för Marinens musikkår.

2008/09:Fö231 av Karin Nilsson (c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att försvarsmusikens framtid bör utredas och avgöras på nationell politisk nivå.

2008/09:Fö252 av Kerstin Haglö och Jan Björkman (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om marinens musikkår.

2008/09:Fö270 av Peter Rådberg m.fl. (mp):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förslag till investeringsplan för Försvarsmakten för 2009–2011.
2. Riksdagen avslår regeringens förslag till bemyndigande på raman-slag 1:3.
3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2009 för ramanslaget 1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar besluta om beställningar av materiel och anläggningar som inklusive tidigare gjorda beställningar medför behov av framtida anslag på högst 28 miljarder kronor efter 2009.
4. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 6. Försvar och samhällets krisberedskap enligt uppställning:

Utgiftsområde: 6

		Anslagsförändring (miljoner kronor)		
		2009	2010	2011
Summa utgiftsområdet:		-840	-2860	-3900
Anslag (nr)	Anslag			
1:1	Förbandsverksamhet	-600	-1100	-2120
1:2	Fredsfrämjande förbandsinsatser	70	100	120
1:3	Anskaffning av materiel och anläggningar	-200	-1800	-1800
1:5	Forskning och teknikutveckling	-50	-80	-120
1:8	Försvarets radioanstalt	-120	-120	-120
1:9	Totalförsvarets forskningsinstitut	-60	-60	-60
2:7	Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	120	200	200

2008/09:Fö278 av Lars Ohly m.fl. (v):

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap enligt uppställning:

Anslag	Regeringens förslag (tkr)	Förändring (tkr)
1:1 Förbandsverksamhet och beredskap	19 866 051	130
1:2 Fredsfrämjande förbandsinsatser	2 480 000	-641
1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	8 802 340	-200
1:5 Forskning och teknikutveckling	979 271	-500
1:8 Försvarets radioanstalt	644 522	-20
1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut	60 361	-60
1:10 Stöd till frivilliga organisationer inom totalförsvaret	68 211	20
1:12 Internationella materielsamarbeten, industrifrågor och exportstöd m.m.	105 438	-30
Summa:		-1 301

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör specificera samtliga utgiftsposter i utgiftsområde 6 i kronor.

2008/09:Fö285 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Göteborg Wind Orchestra och Marinens musikkår.

2008/09:Fö286 av Gunilla Carlsson i Hisings Backa m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Göteborg Wind Orchestra.

2008/09:Fö287 av Annelie Enochson m.fl. (kd, fp, m, c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om finansieringen av Göteborg Wind Orchestras försvarsmusikuppgdrag att verka som flygvapnets musikkår.

2008/09:Fö288 av Siv Holma och Gunilla Wahlén (båda v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ansvaret för musikkårerna bör flyttas från Försvarsdepartementet till Kulturdepartementet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att musikkårerna Göteborg Wind Orchestra och Marinens musikkår i Karlskrona bör ges ett nationellt uppdrag.

2008/09:Fö293 av Anders Karlsson m.fl. (s):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Försvarsmaktens insatsorganisation för 2009.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en tillfällig minskning av fredsfrämjande åtaganden.

27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en mer detaljerad redovisning av materielanslaget för att kunna utöva riksdagens finansmakt.

2008/09:Fö294 av Anders Karlsson m.fl. (s):

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 6 Försvar enligt uppställning:

Anslag	Regeringens förslag	Anslagsförändring
1:1 Förbandsverksamhet och beredskap	19 866 051	-100 000
1:2 Fredsfrämjande förbandsinsatser	2 480 000	-950 000
1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	8 802 340	200 000
2:7 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	907 490	-115 000
Summa	44 707 384	-965 000

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inte föra över biståndsmedel till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.
3. Riksdagen godkänner investeringsplanen för Försvarsmakten för 2009–2011 i enlighet med vad som anförs i motionen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om svenskt huvudmannaskap för NBG 2011.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Försvarsmaktens internationella insatser.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om omstruktureringar i försvarets stödverksamheter.
7. Riksdagen godkänner anskaffningen av materiel under 2009 i enlighet med vad som anförs i motionen.
8. Riksdagen bemyndigar regeringen att disponera medel på anslag 1:1 och 1:3 i enlighet med vad som anförs i motionen.

2008/09:Fö295 av Peter Rådberg m.fl. (mp):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om anskaffning av materielprojekt under 2009.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att reducera antalet ubåtar i aktiv tjänst från fyra till tre 2009.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen inte kan fatta nödvändiga beslut om materielprojekt beroende på oförutsedda förutsättningar och att regeringen måste återkomma till riksdagen med sådana förändringar gentemot redovisade projekt och fattade beslut.

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en förbättrad redovisning till riksdagen om materielförsörjningsprocessen inför kommande budgetproposition.

BILAGA 2

Regeringens och oppositionens anslagsförslag

Anslagsförslag för 2009 under utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap

Belopp i 1000-tal kronor

Anslag (om inget annat anges avses ramanslaget)	Regeringens förslag	Avvikelser i förhållande till regeringens förslag		
		(s)	(v)	(mp)
1:1 Förbandsverksamhet och beredskap	19 866 051	-100 000	+130 000	-600 000
1:2 Fredsfrämjande förbandsinsatser	2 480 000	-950 000	-641 000	+70 000
1:3 Anskaffning av materiel och anläggningar	8 802 340	+200 000	-200 000	-200 000
1:4 Vidmakthållande, avveckling m.m. av materiel och anläggningar	6 969 637			
1:5 Forskning och teknikutveckling	979 271		-500 000	-50 000
1:6 Totalförsvarets pliktverk	171 235			
1:7 Officersutbildning m.m.	239 329			
1:8 Försvarets radioanstalt	644 522		-20 000	-120 000
1:9 Totalförsvarets forskningsinstitut	60 361		-60 000	-60 000
1:10 Stöd till frivilliga försvarsorganisationer inom totalförsvaret	68 211		+20 000	
1:11 Nämnder m.m.	12 301			
1:12 Internationella materielsamarbeten, industrifrågor och exportstöd m.m.	105 438		-30 000	
2:1 Kustbevakningen	922 708			
2:2 Förebyggande åtgärder mot jordskred och andra naturolyckor	39 850			
2:3 Ersättning för räddningstjänst m.m.	21 080			
2:4 Krisberedskap	1 530 540			
2:5 Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet	206 000			

Anslag (om inget annat anges avses ramanslaget)	Regeringens förslag	Avvikelser i förhållande till regeringens förslag		
		(s)	(v)	(mp)
2:6 Ersättning till SOS Alarm Sverige AB för alarmeringstjänst enligt avtal	174 000			
2:7 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap	907 490	-115 000		+120 000
2:8 Avvecklingsmyndigheten för SRV, KBM och SPF	150 000			
3:1 Strålsäkerhetsmyndigheten	302 873			
3:2 Avvecklingsmyndigheten för SSI och SKI	10 000			
4:1 Elsäkerhetsverket	44 147			
Summa	44 707 384	-965 000	-1 301 000	-840 000

BILAGA 3

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i lagen (1988:868) om brandfarliga och explosiva varor

Härigenom föreskrivs att 13, 16, 27 och 28 §§ lagen (1988:868) om brandfarliga och explosiva varor ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Frågor om tillstånd beträffande brandfarliga varor som rör annan än Försvarsmakten, Försvarets materielverk eller Fortifikationsverket prövas av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom plan- och byggnadsväsendet. Frågor om tillstånd i övrigt enligt denna lag prövas, enligt vad regeringen närmare föreskriver, av *Statens räddningsverk* eller polismyndigheten.

13 §¹

Frågor om tillstånd beträffande brandfarliga varor som rör annan än Försvarsmakten, Försvarets materielverk eller Fortifikationsverket prövas av den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom plan- och byggnadsväsendet. Frågor om tillstånd i övrigt enligt denna lag prövas, enligt vad regeringen närmare föreskriver, av *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap* eller polismyndigheten.

---

¹ Senaste lydelse 2001:505.

16 §²

Statens räddningsverk utövar den centrala tillsynen över efterlevnaden av denna lag samt de föreskrifter och villkor som meddelats med stöd av lagen.

På det lokala planet utövas tillsynen, om inte regeringen föreskriver något annat, i fråga om brandfarliga varor av den eller de kommunala nämnder som svarar för räddningstjänsten och i fråga om explosiva varor av polismyndigheten.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap utövar den centrala tillsynen över efterlevnaden av denna lag samt de föreskrifter och villkor som meddelats med stöd av lagen.

27 §³

Ett beslut i tillståndsärenden av en sådan nämnd som avses i 13 § får överklagas hos länsstyrelsen. Länsstyrelsens beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. *Statens räddningsverk* får överklaga nämndens beslut om tillstånd.

Polismyndighetens beslut i tillståndsärenden får överklagas hos *Räddningsverket*. *Räddningsverkets* beslut får inte överklagas.

Räddningsverkets beslut i tillståndsärenden, som *Räddningsverket* har prövat som första instans, får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Ett beslut i tillståndsärenden av en sådan nämnd som avses i 13 § får överklagas hos länsstyrelsen. Länsstyrelsens beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten. *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap* får överklaga nämndens beslut om tillstånd.

Polismyndighetens beslut i tillståndsärenden får överklagas hos *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap*. *Myndighetens* beslut får inte överklagas.

Beslut i tillståndsärenden, som *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap* har prövat som första instans, får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

28 §⁴

Beslut av en polismyndighet och av en sådan nämnd som avses i 16 § i tillsynsärenden får överklagas hos *Statens räddningsverk*. *Räddningsverkets* beslut får inte överklagas.

Beslut av en polismyndighet och av en sådan nämnd som avses i 16 § i tillsynsärenden får överklagas hos *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap*. *Myndighetens* beslut får inte överklagas.

² Senaste lydelse 2001:505.

³ Senaste lydelse 2001:505.

⁴ Senaste lydelse 2001:505.

Räddningsverkets beslut i tillsyns-ärenden och i övriga ärenden som *Räddningsverket* prövar som första instans får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut om föreskrifter som avses i 8 kap. regeringsformen och som har meddelats med stöd av bemyndigande enligt denna lag får inte överklagas.

Beslut i tillsynsärenden och i övriga ärenden som *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap* prövar som första instans får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

2 Förslag till lag om ändring i miljöbalken (1998:808)

Härigenom föreskrivs att 22 kap. 4 och 6 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 kap.

4 §¹

Ett exemplar av ansökningshandlingarna och av kungörelsen *skall* sändas till Naturvårdsverket, Kammarkollegiet, *Statens räddningsverk*, Fiskeriverket, länsstyrelsen och den eller de berörda kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Om det kan antas att det allmänna fiskeintresset eller något annat allmänt intresse inte berörs av verksamheten, behöver dock inte handlingarna sändas över.

Kungörelsen *skall* även sändas till berörda kommuner och andra myndigheter vars verksamhet kan beröras av ansökan.

Ett exemplar av ansökningshandlingarna och av kungörelsen *ska* sändas till Naturvårdsverket, Kammarkollegiet, *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap*, Fiskeriverket, länsstyrelsen och den eller de berörda kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Om det kan antas att det allmänna fiskeintresset eller något annat allmänt intresse inte berörs av verksamheten, behöver dock inte handlingarna sändas över.

Kungörelsen *ska* även sändas till berörda kommuner och andra myndigheter vars verksamhet kan beröras av ansökan.

6 §²

Naturvårdsverket, Kammarkollegiet, *Statens räddningsverk* och länsstyrelsen *skall*, när det behövs, föra talan i målet för att tillvarata miljöintressen och andra allmänna intressen.

En kommun får föra talan för att tillvarata miljöintressen och andra allmänna intressen inom kommunen.

Fiskeriverket *skall*, om handlingar sänds till verket enligt 4 §, yttra sig om vattenanläggningens eller verksamhetens inverkan på det allmänna fiskeintresset samt föreslå de bestämmelser som behövs till skydd för fisket. Om verket anser att ett yttrande kräver undersökning på platsen, *skall* verket anmäla detta till miljödomstolen, som *skall* förordna om sakkunnigutredning enligt 12 §.

Naturvårdsverket, Kammarkollegiet, *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap* och länsstyrelsen *ska*, när det behövs, föra talan i målet för att tillvarata miljöintressen och andra allmänna intressen.

Fiskeriverket *ska*, om handlingar sänds till verket enligt 4 §, yttra sig om vattenanläggningens eller verksamhetens inverkan på det allmänna fiskeintresset samt föreslå de bestämmelser som behövs till skydd för fisket. Om verket anser att ett yttrande kräver undersökning på platsen, *ska* verket anmäla detta till miljödomstolen, som *ska* förordna om sakkunnigutredning enligt 12 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

¹ Senaste lydelse 2002:175.

² Senaste lydelse 1999:385.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

Härigenom föreskrivs att 15 och 25 §§ lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §

Statens räddningsverk, länsstyrelsen och kommunerna (tillsynsmyndigheterna) *skall*, i enlighet med vad regeringen bestämmer, ha tillsyn över att denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs.

Länsstyrelsen och kommunerna *skall* ha tillsyn över verksamhet som omfattas av tillståndsplikt enligt miljöbalken i enlighet med den ansvarsfördelning för tillsynen av miljöfarlig verksamhet som följer av miljöbalken. Tillsynsmyndigheterna *skall* samordna tillsynen med den tillsyn som sker enligt miljöbalken.

För verksamhet som inte omfattas av andra stycket *skall* länsstyrelsen vara tillsynsmyndighet. Länsstyrelsen får överlåta åt en kommun att ha tillsynen om kommunen gjort framställning om det.

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, länsstyrelsen och kommunerna (tillsynsmyndigheterna) *ska*, i enlighet med vad regeringen bestämmer, ha tillsyn över att denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs.

Länsstyrelsen och kommunerna *ska* ha tillsyn över verksamhet som omfattas av tillståndsplikt enligt miljöbalken i enlighet med den ansvarsfördelning för tillsynen av miljöfarlig verksamhet som följer av miljöbalken. Tillsynsmyndigheterna *ska* samordna tillsynen med den tillsyn som sker enligt miljöbalken.

För verksamhet som inte omfattas av andra stycket *ska* länsstyrelsen vara tillsynsmyndighet. Länsstyrelsen får överlåta åt en kommun att ha tillsynen om kommunen gjort framställning om det.

25 §

En kommuns beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos länsstyrelsen. *Länsstyrelsens och Statens räddningsverks beslut* får överklagas hos miljödomstol enligt 20 kap. 2 § andra stycket miljöbalken.

Beslut om tillsynsprogram får inte överklagas.

En kommuns beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen får överklagas hos länsstyrelsen. *Beslut som fattats av länsstyrelsen eller Myndigheten för samhällsskydd och beredskap* får överklagas hos miljödomstol enligt 20 kap. 2 § andra stycket miljöbalken.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (2003:778) om skydd mot olyckor

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 1 § och 10 kap. 6 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

1 §

Tillsyn över efterlevnaden av denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen utövas av en kommun inom kommunens område och av länsstyrelsen inom länet. *Statens räddningsverk* eller, i fråga om statlig räddningstjänst, den myndighet som regeringen bestämmer, utövar den centrala tillsynen.

Tillsyn över efterlevnaden av denna lag och föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen utövas av en kommun inom kommunens område och av länsstyrelsen inom länet. *Myndigheten för samhällsskydd och beredskap* eller, i fråga om statlig räddningstjänst, den myndighet som regeringen bestämmer, utövar den centrala tillsynen.

10 kap.

6 §

En statlig tillsynsmyndighets beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Detsamma gäller en statlig myndighets beslut enligt 6 kap. 2 och 5 §§ eller 7 kap. Beslut av statlig myndighet enligt 7 kap. 1 § får dock inte överklagas.

Om en kommun överklagar ett beslut enligt 7 kap. 2 eller 3 §, *skall Statens räddningsverk* vara kommunens motpart sedan handlingarna i ärendet har överlämnats till domstolen.

Om en kommun överklagar ett beslut enligt 7 kap. 2 eller 3 §, *ska Myndigheten för samhällsskydd och beredskap* vara kommunens motpart sedan handlingarna i ärendet har överlämnats till domstolen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2009.